

DOMAČI PRIJATELI

Mesečnik za zabavo in pouk.

Izhaja koncem meseca. Naročnina letno 20.— Din, poluletno 11.— Din. Posamezna številka 2.— Din. Izdaja konzorcij „Domačega prijatelja“. — Odgovoren za izdajateljstvo in uredništvo urednik Emil Podkrajšek. — Upravnik agr. Vladimir Sergejev. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24. — Tiskali J. Blasnika nasl. v Ljubljani. — Odgovoren Mihael Rožanec.

Vsebina.

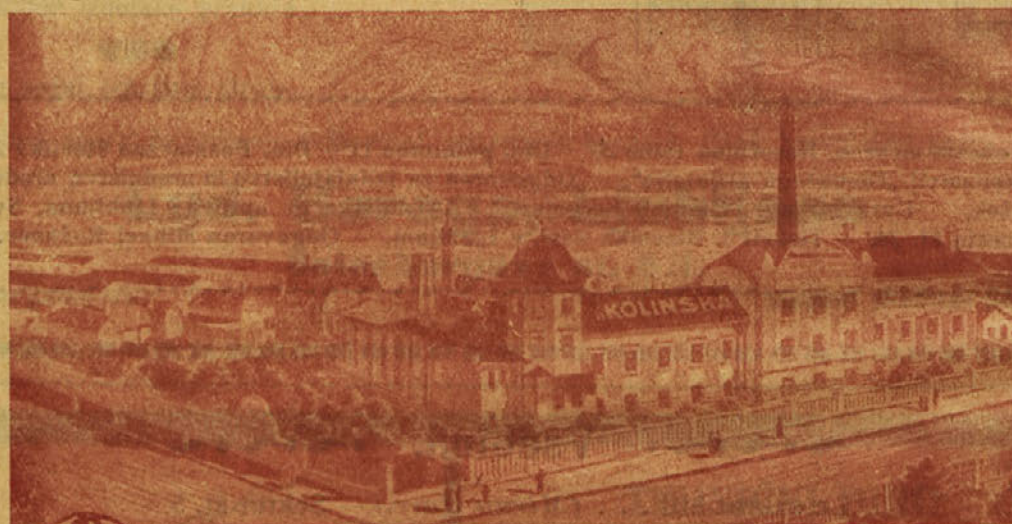
Le enkrat biti . . . (*Miran Jarc.*) — Sektor št. 5. (*Lovro Kuhar.*) — Razodetje. (*Gustav Strniša.*) — Zofka Kvedrova. — Čudovita domišljanja gospoda Redouxa. (*Villiers de L' Isle-Adam.*) — Gradnja stanovanj. (*Ing. K — r — .*) — Pri zobnem zdravniku. (*M. Grošljeva.*) — Nekaj o batic-tehniki. (*Prof. Saša Šantel.*) — O fakirstvu in hipnozi. (*Bogdan Zupan.*) — O parfumihi. — Praktični nasveti. — Moda. — Smešnice. — Naš poštni predal.

Priporočamo

Kolinsko cikorijo

izdaten in prvovrsten pridatek za kavo!

KOLINSKA TVORNICA ŽIVEŽA D. LJUBLJANA

Kolinska tovarna hranil, d. d. Ljubljana.

Tovarna obstoja od leta 1909 in je domače podjetje, osnovano z domačim kapitalom. Tovarna ima že nekaj let sem popolnoma nove moderne stroje in stalno zaposluje 80 — 100 delavnih moči. Letna kapaciteta tovarne znaša do 150 vagonov, izdeluje pa cikorijske, figove in razne žitne vrste kavinih pridatkov.

Kolinske kavine primesi se izdelujejo iz najboljših snovi in so priznane kot zelo zdrav pridatek h kavi, ki kavo pocenjuje in zboljšuje.

Temu agilnemu in solidnemu domačemu podjetju moremo samo še želeti, da se njegov glavni izdelek, prvovrstna **Kolinska cikorija**, uvede in priljubi ne samo v vsaki meščanski hiši, temveč tudi v vseh delavskih in v najbolj oddaljenih kmečkih družinah.

POZOR!

I.

Če želiš poslati denar v Avstrijo, na Čehoslovaško, Italijo, Francijo ali kam drugam izven mej naše države,

**obrni se na Zadržno banko
v Ljubljani, Aleksandrova c.**

II.

Če dobiš iz Amerike dolarje

**zamenjaj jih v Zadržni banki
v Ljubljani, Aleksandrova c.**

III.

Če hočeš zamenjati šilinge, franke ali lire

**obrni se na Zadržno banko
v Ljubljani, Aleksandrova c.**

IV.

Če hočeš kupiti kakšno posest ali izvršiti kako finančno transakcijo ali večjo denarno pošiljatev, če se hočeš zadolžiti ali **denar dobro naložiti,**

**obrni se v vsakem slučaju na
Zadržno banko v Ljubljani,
Aleksandrova cesta.**

V.

Če nočeš imeti škode pri nakupu srečk, vrednostnih papirjev, deviz, valut in podobnih vrednot, povprašaj za svet

Zadržno banko

v Ljubljani

Aleksandrova cesta

kjer lahko tudi vložiš vsako vsoto kot hranilno vlogo ali na knjižico ali pa na tekoči račun.

Jugoslovanska zavarovalna delniška družba „ZORA“

Zagreb.

Mi plačamo

polno vrečo denarja!

V slučaju smrti **10.000**— Din, če tudi umrjete prvi dan zavarovanja. Ta svota se od 12. leta dalje zvišuje vsako leto po 800— Din, tako, da Vam izplačamo, če doživite 20 letno zav. dobo, **18.000**— Din.

Če umrjete vsled nezgode, plačamo poleg zgoraj navedene zavarovalnine še **10.000**— Din. V slučaju polne delanemožnosti preneha vplačevanje in se zavarovalnina izplača v polni višini.

Vi plačate!

vsak dan 2.— Din

v poniklan hranilnik, ki Vam ga damo brezplačno.

Pojasnila daje samo

SPLOŠNA ZAVAROVALNA ZADRUGA

r. z. z o. p.

v LJUBLJANI, Sv. Petra c. 24.

3 velike

prednosti

ima

Zlatorog terpentinovo milo.

1. Vsebina terpentina raztopi nesnago.
2. Tudi najfinejšim tkaninam neškodljivo, ker je izdelano iz izbranih najboljših surovin.
3. V uporabi je zelo štedljiv, vsled tega najcenejši domači izdelek.

**Zato uporabljajte samo ZLATOROG terpen-
tinovo milo, katero varuje Vaše drago perilo!**

Ako kuhaš „Proja“ kavo, boš imela deco zdravo; zato zahtevaj jo povsod, da Ti boš zdrava in Tvoj rod!

Pol čajne žličke „JUHANA“ daje mesni in drugi juhi, kakor tudi prikuhi nepopisno okusnost in moč ter sploh predrugači ves okus tako, da vsakomur izvrstno tekne.

Z eno čajno žličko „JUHANA“ in krožnikom kropa si takoj pripravite izvrstno govejo juho.

Umna gospodinja bo v bodoče skuhala za juho samo **polovico toliko mesa** kot dosedaj, pridala juhi „JUHANA“ in si tako prihranila **veliko denarja**, ali pa bo ostalo polovico mesa uporabila za zreske v priboljšek možu in deci.

„Juhana“ je izvleček najredilnejših mesnih in rastlinskih beljakovin. Dobiva se povsod.

je edini pravi dodatek k vsaki juhi in prikuhi.

K PREDSTOJEČI ŠPORTNI SEZONI

Dresi

eno-in večbarvne od Din 50 — naprej. Izdelava na zahtevo.

Amaterski nogometni čevlji
(kopačke) od Din 90 — naprej.

Nogometne žoge
12 in 18 delov, od Din 55 — naprej.

Vse potrebščine za nogomet!

Odpremna hiša

Universal, d. z. Ljubljana
o. z.

Tržaška cesta št. 26.

Poštni predal XX.
Razpošilja po povzetju.
Ovoje, pakiranje in poštnino računamo po lastni ceni. —

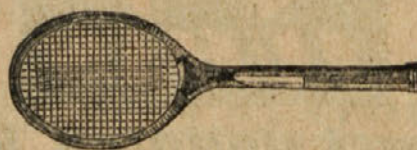
Z nakazilom denarja nimate nobenih stroškov, ako istega nakažete na naš poštno-čerkovni račun številka 14.569.

Blago, ki ne ugaja se lahko zamenja ali povrne denar!

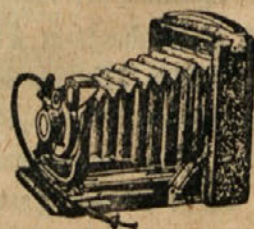
Zahtevajte naše cenike!

Francoske tenis žoge
6 kom Din 100.—.

Amaterski lahki raketi od Din 160 — naprej.

Anastigmat fotoaparati
9 × 12 cm Din 360.—.
Ernemann
6 1/2 × 9 cm Din 156.—.

Razpošiljamo blago po celi državi. — Imamo z vseh strani mnogo zahvalnih pisem.

DOMAČI PRIJATELJ

Mesečnik za zabavo in pouk.

Leto I.

28. februarja 1927.

Štev. 2.

Izhaja koncem meseca. — Naročnina letno 20.— D, polletno 11.— D — Posamezna šte. 2.— D.

Izdaja: Konzorcij „DOMAČEGA PRIJATELJA“. — Odgovoren za izdajateljstvo in uredništvo urednik Emil Podkrajšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24. — Upravnik agr. Vladimir Sergejev, istotam. Tiskali J. Blasnik nasl. v Ljubljani. Odgovoren Mihael Rožanec.

Miran Jarc:

Le enkrat biti . . .

Le enkrat biti v vsem kot svit, kot dih,
drevo z drevesom, biti brez imena . . .

Postoj! Od samega zavzetja tih
je gaj, igravo sončna je koprena
zapredla tebe, mene, brezo mlado
v krog čarovit. Skrivnost se razodeva:
O, sestra, znanka davna, kje iskala
si pota, ko sva se nekoč razstala . . .
Odgovor v nemo izzveneva.

* * *

V brezčasju ti in jaz in breza mlada . . .
A drugič da prispeva po tej poti?

Le enkrat biti v vsem kot svit, kot dih!

Louvo Kuhar:

Sektor št. 5.

(Konec.)

Poleg mene je čepel na zemlji Samec, nepremično in prijetno sem čutil njegov topli utrip telesa ob zavesti, da nisem sam. Ždela sva tako mogoče le en hip, toda v tem hipu je švignilo skozi dušo utripanje življenja z vsemi občutki, kateremu je zmanjkalo pod nogami suhih tal in se nahaja naenkrat na valovih deroče reke ter instinktivno čuti skorajšni konec.

Začela sva se plezajoč odmikati dalje.

„Pazita na urol!“ se je slišal Unterbergerjev glas izza nasipa kakor iz neizmerne daljave, drugega sveta — in potem sva ostala sama.

Plezanje je bilo mučno zaradi razrite površine, kamenja, kotalin, razbitih žičnih ovir itd. Treba je bilo vsak pomik telesa naprej pretipati z rokami. Noč je bila res izredno temna, deževna megla je bila tako gosta, da je skoraj ni prodrli niti v bližini padajoča raketa. Sicer je bilo tudi drugače mirno, izstrelki iz sovražnega jarka so prenehali popolnoma. Plezanje je delal neslišno prešči dež. V teh okoliščinah se je pritajena nesigurnost najinih živcev nekoliko razblinila.

Prvotno željo, negotov namen, zamišljen v jarku, sem v duhu takoj sklenil v določen načrt: Triplezati popolnoma neslišno kolikor mo-

Vse one, ki prve številke niso vrnil, smatramo za naročnike. Kdor še ni plačal naročnine prosimo, da nakaže isto po priloženi položnici. Novi naročniki dobe tudi prvo številko.

goče blizu sovražnikovega jarka, tamkaj izbrati dobro krit položaj pred krogami, izstreliti par ročnih granat v neškodljiv prostor med frontama, napraviti na ta način kraval med obema linijama, potem počakati, doklicati sovražnika v jarku in pred jutrom uskočiti k njemu. Naši bodo vsled kravala gotovo mislili, da sva ujeta, ali pa ubita. Živci so se tega načrta polastili z napeto voljo. Smoter najinega pravičnega izpada, doplezati se do onih stotisoč kron, je prenehal živeti v najinih možganih. Mimogrede vzeti to svoto in potem izvršiti sklep, bi vseeno ne bilo napačno, toda prvo je pobeg — drugo so slučajnosti.

Nahajala sva se v majhni kotalini, kjer sva sključena imela dovolj prostora za kritje. Tu sva se oddahnila. Misli so postale takoj jasnejše. Tovarišu sem kategorično razložil svoj sklep in udal se mi je brez ugovora. Sedaj sva bila najbrž nekako v sredini prostora med linijama, kolikor se je moglo sklepati. Našega jarka ni bilo mogoče zapaziti tudi pri medlem utripanju raketne svetlobe. Iskal sem obrisov sovražnega jarka, toda nisem zapazil najmanjšega sledu. V ravni črti pred nama, nedaleč, se je obrazovala iz enolične barve noči in megle še temnejša masa, nagromadena v ogromen kup: to je bila tista grmada, kjer smo podnevi opazovali dozdevnega stotnika z mrtvimi tovariši. Torej sva bila mimogrede tudi na cilju. Ob misli na denar mi je postalo toplo pri srečanju — stotisoč kron...

V kotanji sva čepela precej časa, dasiravno, se je nama zdelo, da je bil le trenutek. Prijetno je bilo ležati z licem na vlažni zemlji, dihati v tla in čutiti, kako padajo drobne deževne kapljice po okornem plašču. Nekoliko še, in polastila bi se bila naju obeh dremavica. Toda treba je bilo k cilju.

Izrinila sva se previdno iz zatišja in nadaljevala s plezanjem. Pri tipanju pred seboj, sem oplazil mokro, cunjasto truplo mrtvega vojaka in izognil sem se mrliča v ovinku. Čim bliže sva plezala proti kupu temne mase in obenem tudi proti sovražniku, tem previdneje in počasneje

STERLE
FR.

Akad. slikar Franjo A. Sterlè:

Iz študijskih let.

sva se pomikala dalje, neslišno takorekoč, ti-paje, ležeča tik na zemlji. Plezanje je bilo gotovo mučno, toda najini napeti živci tega niso

opazili, ker so delovali v smeri dveh drugih energij: pobegniti k sovražniku in — priznati moram, čimbolj sva se približevala temnemu kupu, kjer naj bi bilo onih stotisoč kron, in čim lažje izvedljiv je postajal prvi načrt, tem bolj se je pojavljala tudi želja polastiti se tega denarja. Ta želja je postala poleg prve, druga gonilna energija najinih življenj. Instinktivno sem čutil, da imava oba s Samcem iste misli in želje, da živiva pod utisom ene same narekujoče volje; razlika med nama je bila mogoče le v tem, da je bilo hotenje mojega tovariša bolešno, sugestivno, moja volja pa je postajala brezobzirna, železna s pomikom vsake pedi naprej.

Teren se je naenkrat ponižal v napol zasut rov, ki pa je bil tako ozek, da nisva mogla plezati vzporedno v njem. Vsled tega sem plezal jaz prvi. Z utripajočim srcem sva se bližala temni masi in z mrzlo roko sem otipal, da se dviga zemlja v višino. Obstal sem in počakal tovariša, da se je doplezal vstric mene; čutil sem, da sope nekolikó težje, ter se bal, da bi naju ne izdala sapa, ker gotovo nisva bila oddaljena več nego deset korakov od sovražnega jarka, ako so bile navedbe naših povelj resnične. Gotovo je bilo že precej časa, odkar sva zapustila naš jarek in kdo ve, kaj počneta najina tovariša tamkaj. Gotovo sta bolj razburjena kot midva in težko čakata na najino vrnitev. Pri tej priliki se me je polastil pomilovalen nasmeh. Nato sem se zopet pečal s položajem samim. Čutil sem, da postaja moja volja neko blazno, nasilno hotenje, ki sugestivno obvlada tovariša in me žene nezavestno do kakršnegakoli konca. Tej volji se ni bilo mogoče ustavljati.

Pridrževaje sapa sva vohala po zemlji okrog sebe. Vlaga je bila tako težka, da se ni čutilo bližine razpadajočih trupel, toda doseči jih z roko tudi ni bilo mogoče iz teme. Po dnevi se je opazilo, da ležijo tukaj vsaj tri trupla — poleg stotnikovo z denarjem. Za trenutek sem pomislil, ali bi skušal najti denar, ali bi pa kar pričel z metanjem ročnih granat. Vzbočena zemlja pred nama je nudila varnost pred sovražnimi krogli, rov za kupom pa pred našimi od zadaj.

Odločitev je prekinila rdečkasta raketa, ki je prav pred najinim nosom skoraj švistnila iz sovražnega jarka v zrak, potem pa je pričela vedno svetlejša padati počasi na zemljo in se prav tik naju zapičila z žvižgom v blato.

Dasi sva bila v kritju in sva se prihulila k zemlji kot senci, sva vendar z utripajočim srcem čakala, kaj bo. Med padanjem rakete sva videla vstajati iz medle, usihajoče luči temne pošasti, dolge črne sence in domišljija naju je napolnila z neprijetnimi slutnjami. Ko so brleli zadnji utrinki rakete poleg naju na tleh, sem dobro razložil položaj najinega skrivališča. Kup zemlje je moral biti ostanek starega rova, ki je slučajno ostal neizravnčan tudi v topovskem ognju, eno stran je pokrivala zveržena žična ovira pred njo, dober stečaj na levo od naju pa je ležalo nekaj trupel, zvrnjenih na kup. Deževne kapljice so se brez odmeva vse savale v mokre cunje njih obleke.

Frontni mir je zapeljivo vplival na hitro odločitev, ki sem jo sklenil v sebi. Nikjer izstrelka, tema skoraj neproderna — neslišno dejanje, par stežajev, pa če je denar ali ni, potem takoj k sovražniku. Odrinil sem z roko tovariša, ki je nepremično ležal na tleh, pretegnil sem se naprej in segel v smer mrtvih trupel. Mrzel, cunjast dotik me je za hip zaskel in malo je manjkalo, da nisem roke z grozo umaknil. Toda ta odpor je izginil takoj in nastopila je zopet prejšna volja, ki me je tirala v dejanje. Zdelo se mi je, da tipljem po nekaki glavi in iz njene lege sem sklepal, da leži truplo na licu. Trebalo bi ga obrniti. Z levico sem se uprl ob zemljo, z desnico pa v truplo, in sem ga hotel prevaliti.

Tedaj pa sem izkriknil, vsaj zdelo se mi je, najbrž pa je krik zamrl v grlu, nato sem onemel v strahu, ki je bil podoben strahu zalotnega tatu. Truplo se je gibalo, pri pritisku sem začutil toploto in drgetanje, in ko sem onemel obležal v pričakovanju, kaj bo, sem slišal, kako šklepečejo zobje. Nato sem slišal šepetanje.

„Fratelli, Fratelli!“

Pojav je bil tako nenaden, da sem bil nekaj časa skoro nezavesten. Hotelo se mi je vstati in zbežati z vzkrikom gnusobe, kamorkoli, — vodilna smer mojega nocojšnega poiskusa, prebegniti k sovražniku, je izginila mahoma in polastil se me je končno čisto navaden strah, ki trepeče v brezmiselnem pričakovanju, kaj bo. Vrtinec misli me je zagrabil: Ali so italijanski ranjenci, ali je kdo oživel vsled streslajev, ali je sovražna straža? Kaj početi? Slišal sem, kako utriplje srce tovarišu. Stisnil sem

puško v roki, kakor bi jo hotel poriniti slepo pred se, da bi zamrlo ono živo bitje, ki je povzročilo tak preobrat. Toda roka se ni ganila. Bulil sem pred se, hoteč razrešiti uganko iz teme, toda pred menoj se ni ganilo ničesar, slišalo se je le mrzlično šklepetanje zob. Daljni odsev reflektorja je mimogrede šinil s somračno lučjo po našem oddelku in v tem kratkem hipu sem videl čisto k zemlji stisnjen obraz pred seboj, bled, brezbarven takorekoč in dvoje strašnih velikih oči, ki so bile vidne še, ko je zopet nastopila tema.

Odleglo mi je nekoliko — to ni mrlič, ki se hoče maščevati nad mojim gnusnim namenom oplenitve; ako je ranjenec, ga bo treba spraviti na varno. Pri tem sem se domislil, da se nahajam tik pred sovražno linijo, in da neroden gibljaj lahko povzroči takojšnjo smrt nas vseh. Na moje ročne granate sem pozabil popolnoma.

„Fratelli!“ so zopet zašklepetala usta pod menoj, komaj slišno. „Disertore! Austriacco.“

Uničujoči strah domišljije se je umaknil razočaranju. Vraga — to so torej dezertorji, Italijani, ki z istimi nameni plezajo med frontama kakor midva s Samcem. Trpki občutek se me je polastil in ukanjen sem razmotrival smešno tragičen položaj nas vseh. Tedaj pa se je pričelo gibati pod nama. Italijanski begunci so se opogumili in so prilezli tik do najinih obrazov. Bili so trije: Troje sence bledih obrazov se je zarisalo v moje oči. V lice mi je puhtela vroča sapa, ravno pred menoj ležečega Italijana. Ležečega na tleh, me je prvi hip zgrabila jeza do teh treh trepetajočih kukavic, od katerih je eden venomer šepetal vroče nerazumljive besede. Hotel je povedati gotovo mnogo, toda razumel nisem drugega kakor besede: dezertor. Jeza pa se je takoj umaknila smešno trpkemu občutku, ki bi mi bil izvabil na usta širok trpek krohot prevarane duše, ako bi se instinktivno ne zavedal, da ležim pred žrelom smrti. Tako pa sem se prihulil potlačen k zem-

lji. Udarec je bil tako silen, da nisem mogel razmišljevati, kaj početi sedaj. Zastoj mojih misli je presekal Samec, ki je zašepetal na uho:

„Greva nazaj.“

Moje razpoloženje je s pohlepom usesalo vase ta sugestivni šepet. Brez pomisleka sem se jel obračati in lezti prihuljeno nazaj; pri tem pa nisem pomislil, da lezejo za nama s Samcem oni trije Italijani, ki bi naju lahko pobili z gibljajem roke. Neverjetno! Dočim se mi je zdelo preje plezanje iz jarka silno dolgo-trajno in naporno in sem pazil na vsak gibljaj telesa, da ne bi povzročilo ropota, sem zdaj plezal urno, brezobzirno, skoraj, da so Italijani, plazeči se za najinimi petami, zaječali strahu, kadar sem zadel s puško šklepetajoče v kako oviro.

V ognjenih linijah pa je ostalo to brez odmeva in kakor nalašč ni padla v sektorju ves čas nobena raketa. Pri vračanju v domači rov nisva pazila s Samcem prav nič, ali imava pravo smer, toda šlo je izredno po sreči in prej, nego sva pričakovala, sva bila pred jar-

kom; ko sem se dvignil preko prstnih vrečic in se spustil prvi mehanično v rov, sem slišal Unterbergerja, ki se je pojavil iz teme, me prijel za roko in zašepetal krčevito:

„Ali sta dobila?“

V odgovor so poskakale za Samcem še tri temne, majhne sence v jarek, molčeče in šklepetajoče strahu. Videl sem, kako so skozi megleno temo zabulile oči Unterbergerja in Almerja. Za hip smo stali kakor ukopani v zemljo, čakajoči vsi na neko rešitev položaja; mir pa je presekal moj krohot, ki se mi je ne vem kdaj utrgal iz prsi in izzvenel v škodoželjen smeh kruto prevaranega človeka.

„Tu trije ujetniki, ki sva jih ulovila s Samcem,“ sem razložil z uničevajočim naglasom.

„Toda denar?“ sta silila tovariša iz jarka name hkrati, in zdelo se mi je, da se stegujejo njiju roke proti mojim žepom.

Justin:

Martin Krpan. (Orig. lesorez.)

„Denarja ni — toda ujetniki so tukaj“, sem rekel, kažoč na tri v jarku prihuljene sence. Imel sem neizmerno zadoščenje z zavlačevanjem trpinčiti tovariše; v lastnem sadizmu je uživala tudi moja duša, omamljena po onemoglem pohlepu za denarjem. Gonilna sila po ohranitvi, ki me je tirala pravzaprav iz jarka, je zakrknila v brezzavest. Ko sem se napasel ob razdvojenosti Almerja in Unterbergerja, sem jima kratko razložil, kaj in kako je bilo.

Takrat pa se je polastila obeh viharna jeza, ne toliko napram nama s Samcem, kakor napram italjanskim tovarišem. Planila sta v onemoglem srdu na nje, jih suvala in bila s pestmi v obraz, brcala z nogama v kolena, trebuh, preklinjala surovo njih bojzljivost, da so se preplašeni reveži skrivali na kup na dnu rova v pričakovanju skorajšnjega konca in vzdihovaje klicali:

„Fratelli — austriacchi!
Bratje Avstrijci!“

Temu početju je naredil konec častnik od druge čete, ki je prišel po jarku nizdol. Javil sem mu, da sva s Samcem ujela tri Italijane, ki so se plazili, najbrže kot informatorji pred našim jarkom. Častnik je bil vidno vzradoščen, bil je mlad poročnik in prvič v liniji in še najbrž ni videl sovražnika, svežega, pravkar došlega iz svojih postojank. Posvetil jim je z baterijo v obraze ter jih radovedno ogledoval. Nato je velel Almerju, naj jih odvede k stotniškemu poveljniku.

Transport je odšel po rovu in izginil v temo; Unterberger, ki je korakal zadaj, je na ovinku psovaje sunil s puškinim kopitom zadnjega Italijana, da se je ta spodtaknil in s klicem „Mama mia!“, padel na obraz v jarek.

„Osell!“ se je slišal Unterbergerjev užaljeni glas, nato je izginilo vse v oddaljenost.

Ko sta se vrnila Almer in Unterberger, sta bila zelo srdita in sta naju s Samcem zmerjala z različnimi ponižujočimi priimki, na katere Samec ni odgovarjal po svoji šegi, jaz pa sem se krohotal škodoželjno, opisovaje pretirano, da sem ležal tik pred stotnikom in bi me stalo le dober stežaj roke, pa bi denar bil moj. To ju je srdilo še bolj.

Še pred jutrom me je klical stotnik, kateremu sem moral opisati cel dogodljaj z ujetniki. Zabeležil si je vse doslovno in me pohvalil. Vračajočega se v naš rov s čudnimi, pijanimi občutki vsled dogodkov v noči, me je srečavalo že medlo svitanje jutranje megle. Bil sem utrujen; nisem čutil, da imam prst debelo zem-

Justin:

Iz predmestja.
(Orig. lesorez.)

lje po obrazu in obleki, da sem moker do zadnje niti, ampak sem se naslonil na ozadje rova in zadremal topo, brezčutno spanje. Tako je minila tretja noč mojega bivanja v jarku. —

Čez tri tedne sem dobil srebrno medaljo za hrabrost, ker sem napravil s tovarišem Samcem nevaren izpad, ujel sovražno patroljo in preprečil sovražne nakane.

Gustav Strniša:

Razodetje.

Drevesa pomakajo v zarjo zelene vrhove,
slikajo — svetli čopiči sijajno rožno
v mehko ozračje, vabijo dušo —
v tihi sinjini omamljena plove —.

Slike razgrinjajo se ji brezkončnosti jasne:
vesolje bistvo skrivnosti ji razodeva;
zadivljena sanja — notranjost sila opojna prepeva,
v spečem telesu iskra življenja vsakdanjega gasne.

Zofka Kvedrova.

Med slovenskimi ženami jih ni mnogo, ki bi ne poznale Zofke Kvedrove. Trideset let je neumorno delovala v javnem življenju kot novinarka, pisateljica, bojevnica za pravice žene — in kot žena. Njeno mnenje in njeno hotenje se je uveljavljalo v revolucionarni pozi, v izredni črtici, v mirni pohlevni povestici, v bojevitim članku, v vihravem eseju ali pa v zanimljivem romanu. Kakor je bila pač razpoložena! Marljiva je bila, zelo plodovita in delovala je naglo. Vsprejemljiva je bila za vse lepo, za vse ugodno — za vse veliko in dobro, pa tudi za vse neznano in nepoznano. Odločila se je vedno prav hitro.

Če pogledamo v njene povesti: v njen „Misterij žene“ — v „Njeno življenje“ — v opise „Iz naših krajev“ — v njene članke o ženskem vprašanju, o ženi kot taki — ali pa če prelistujemo njena zasebna pisma: povsod je samo ona, takšna kot smo jo poznali. Ni bilo hinavstva in zahrbtnosti v njenem srcu, ni bilo zavisti in sovraštva v njeni duši. S čisto dušo in s polnim srcem je sprejemala in prav tako je tudi dajala. Bila je takorekoč otrok do onih dni, ki so ji prinesli zadnje razočaranje, ki jo je prehudo in prebridko zadelo. Popreje je šla z lahkoto in z vsakdanjim pogumom preko vsega — kaj se briga mladost za vse težave in neprilike, za vse ovire in za vsa neugodja?! In Zofka je bila mlada, dolgo mlada...

Zofka Kvedrova je s svojim življenjem, s svojim hotenjem, s seboj samo bila žena, kakršno bi rada videla v svojem spolu utelešeno. Žena in predvsem žena, ki gre po svoji poti, po svoji volji, sledeč srcu, kamor jo pač

vodi. Kot taka je plakala nad bednimi, revoltirala nad zatiralci, protestirala nad krivicami, kot taka se je veselila lepih dni, uživala srečo srečnih, sanjala lepe sanje nedosežne...

Zofka Kvedrova je bila dobra žena in kot taka: zaupljiva, ponosna in naivna. Brala je o zlu, ki živi v ljudeh, pisala je o njem, govorila o njem — verovala pa je, da ga ni, da je zlo le izmišljotina, ki jo potrebujemo, da moramo o njem govoriti, pisati, revoltirati. Izšla je iz ozkega kroga; vedno se je borila za vsakdanje življenje; potrebe vsakdanjosti so jo mučile neprestano: vendar je žena dobro situiranega moža bila preponosna, da bi pogledala zakaj in čemu je vse tako? Mnogo je sveta prepotovala, — v dneh, ko bi razumela lahko, čemu so boji za socialno pravičnost, je njeno srce pelo božanstveno himno: vse Tebi — Vlada...

Ni še čas za analizo Zofkine sreče in nesreče. Še je preblizu njeno živo življenje. Literarni zgodovinar poznejših dni bo imel v njenem življenju, v njenih spisih in pesmih zanimljivo tvarino za oceno bogatega življenja, ki konča proti pravilom moderne drame...

Za krog „Domačega Prijatelja“ pa bo ostala vedno Zofka Kvedrova takšna kot je bila: prijateljica vseh, ki so se zatekli k nji, za vsakega dobro besedo, za vsakega prisrčen nasmeš in polno košaro korajže.

Spomin na njo bo v krogu našem živel večno. In ta spomin naj bo dokaz hvaležnosti onih, ki so jo tako, kakršna je bila, vzljubili in spoštovali.

Aforizmi.

Zvestoba je svetla luč, ki ugasne, kadar misliš, da jo vidiš.

Ljubezen je čuden prt: čimbolj se vanj zavijaš, bolj Te zebe.

Življenje je poln kozarec pijače: čim počasneje ga piješ, bolj si žejen.

Ženska je cvet, ki veni le tako dolgo, dokler ga ne vtrgaš — ko si ga vtrgal šele čarobno zveveti.

Poljub je le tiha pomladanska pesem; kratek čas in že so nevihte, viharji in divji akordi strasti.

Prijateljstvo je harmonija dveh duš; a ravno prijatelji se prepirajo največ. Prijateljstvo je disharmonija.

Dober družinski list je temelj narodne izobrazbe: kdor mnogo čita, mnogo zna.

Villiers de L'Isle-Adam:

Čudovita domišljanja gospoda Redoux.

Nekega aprilskega večera zadnjih let se je eden najbolj po pravici čislanih pariških meščanov, gospod Anton Redoux, — bivši podeželski župan, — nahajal v Londonu, v Bakerstreetu.

Ta dobrovoljni, debelušni petdesetletnik, ki je sicer v uradnih poslih očitoval dokaj praktičnega duhá, ta čestiti družinski oče, se vendar včasih, kadar je bil sam, ni mogel izmuzniti nadlegovanju nekih čudnih domislic, ki se pojavijo kdaj v možganih najbolj uravnoteženih industrijalcev. Ti možgani so, kadar ne razmotrivajo vsakdanjih opravkov, — tako trdijo tudi zdravniki za blazne — polni skrivnostnih, često celo strahotnih svetov.

Gospod Redoux se je mnogokrat udajal takim muhastim sanjarijam, ki so se včasih bohotno razšopirile v njem. Trinoško in trdovratno bi ga bile kdaj skoro prisilile, da bi jih uresničil. Toda bog obvaruj! Znal se je obvladati. Samo globoko je zavzdihnil, pa se je odkrižal čudaških idej. Ker je bil ugleden mož, se je iz strahu pred neverjetnimi domisleki skrbno izogibal tudi najmanjših razburjenj, ki bi mogli zbuditi v njem katerakoli posebna nagnenja. Predvsem je malo pil. Bal se je namreč, da bi v vinjenosti ne zavozil v izpolnitev katere svojih nenadnih „muh“, ki bi zastran nje naslednjega dne moral skrivoma zardevati.

Toda tega večera gospod Redoux, ki je zelo dobro večerjal pri trgovcu, s katerim je bil ob posladku sklenil ugodno kupčijo (baš radi te kupčije je potoval preko „luže“), niti zapazil ni, da so žlahtna španska vina in šampanjec nekoliko omajali občutljivo jasnost njegovega duhá. Čeprav še nikakor ni bilo pozno, se je iz nagonске previdnosti odpravil kar v hotel, ko se je nenadoma sredi ulice vlila nanj strahovita ploha. Zgodilo pa se je, da se je gospod Redoux moral umakniti baš pod portal znamenitega muzeja Tussaud... In — pri moji veri —, da bi se ognil nahodu v udobno zavetje, pa tudi iz radovednosti in dolgega časa je bivši župan z dežele vrgel smotko proč in stopil po stopnicah v dvorano voščenih figur.

Takoj na pragu se je Redoux stresel. Prav v ozadju dvorane, ki je bila polna v najrazličnejše zgodovinske kostume odetih voščenih postav, je strahoma ugledal starodavno orodje, s katerim so nekdam izvršili v Franciji — tako trdijo dokaj resne dokazilne listine — smrtno kazen nad nesrečnim kraljem Ludvikom XVI. Baš ta večer je muzejsko ravnateljstvo iz skrite shrambe privleklo spet to znamenito giljotino na dan, kakor da jo je treba popraviti, ker so ji morda črvi razjedli tečajje.

Gospodu Redouxu se je ob pogledu nanjo razburkalo srce. Strahovito se mu je zasmilila prevzvišena žrtev, ki jo je zahteval krvoločni vzorec neizprosne zgodovine. Na pisano množico zlata, svile, škrlata in biserov na voščenih figurah se je komaj da površno ozrl. Vsega so prevzeli mogočni dojmi te giljotine. Misleč na veliko dovršeno žaloigro, je sedel na bližnjo klop.

Ni še dolgo mogel udobno razmišljati, ko je že eden muzejskih uslužbencev naglas označil, da bo treba dvorano izprazniti. Lestenci so žurno ugasnili, poslednji radovedneži, ki se niso nič kaj radi odstranili, so se v naglici še enkrat razgledali po fantastični okolici, trudeč se, da bi si še nabrali splošnih vtisov.

— Oh, je dejal gospod Redoux, kako bi si zdajle rad privoščil strahovite občutke, — strahovite — moram reči, ki jih je preživel pred to usodepolno desko dobri kralj Ludvik XVI. Predstavljal bi si, da sem jaz ta nesrečni vladar. V domišljiji bi zaslišal trkljanje bobnov. Množico bi videl in župnika, ki opravlja smrtne molitve. To bi bile plemenite minute!... Kako sladke solze bi točil!... — Toda za kaj takega bi moral ostati sam ob giljotini... Na skrivaj, ko bi me nihče ne opazoval, bi se lahko neovirano, svobodno predal tem laskavo ginljivim uživanjem! — Kako bi vendar?... Kako?...

Take čudne nakane so obsedle od hlapov španskih vin omamljenega duhá častitljivega gospoda Redoux. Motril je zgornji del morilne naprave, ki je bil ta večer ovit v nekakšne cunje, da ni bilo videti noža. Gotovo je to tako ukrenilo ravnateljstvo, da bi ne žalilo

preobčutljivih posetnikov, ki bi ne mogli zdržati pogleda na neusmiljeno rezilo.

Nenadoma se je blagi gospod Redoux domislil:

— Bravo! Tako bo prav!... je šepetal. Če jim bom pozneje potrkal na vrata, mi bo že kdo odprl. Vžigalice imam, prižgal bom lahko plinov gorilnik. To bo tragična razsvetljava!... Dejal bom, da sem zadremal... Slugi bom pa dal napitnino, saj ne bo zastonj...

Dvorana je bila že somračna. Le tam na onem koncu je gorela zakajena delavska svetilka. Zlata zrnca, biserčki in svilenina so se svetlikali. Žive duše ni bilo več. Pač, od daleč se je po sredi dvorane počasi bližal muzejski zatvarač. Gospod Redoux ni dolgo premišljal. Smuknil je neslišno v kot in se hipoma postavil poleg neke voščene figure. V trenutku je bil ves negiben, trd. Držal se je zavzeto. Njegov širokokrajni klobuk, rdečkaste roke, svetel obraz, priprte in srepe oči, gube dolge salonske suknje, kratka cela njegova otrpla postava je bila tako podobna sosedu voščencu, da se ga je sluga, ko je prikrevsal mimo, kot vseh drugih samo nalahno dotaknil s pernatim ome-lom. Nato so se kmalu za njim zaprla vrata. Gospod Redoux je triumfiral. Zdaj se je končno mogel vsega predati svojim čudaškim domišljijam. Bil je popolnoma sam v tej azurni, z blesketanjem posejani temini dvorane voščenih kipov.

Po prstih je oprezno stopil k žalnemu stroju, zamižal, da bi si bolje predstavil nekdanje tužne prizore, in debele solze so se mu pričele kotaliti po mastnih licih.

— Nesrečni vladar, je ihtech zaklical, oh, kako te razumem! To je bilo trpljenje! — Že od mladosti so te zapeljevali. Bil si žrtev neizprosnosti, nujnosti svoje dobe! Iz dna srca te obžalujem! Družinski oče sem... zato si lažje predstavljam tvoje muke... Da si bil kralj, to je tvoj edini zločin... Ah, a jaz sem bil župan... Poguma, vladar, poguma!... Mi vsi smo umrjoči... Naj Vaše Veličanstvo blagovoli...

Potem je motril desko in jo gugal:

— Glej no, sem-le se je iztegnil, je mrmral častitljivi možakar. Zdi se, da sva bila enake postave. Tudi on je bil malce debelusen...

— Trdna je še, čvrsta. Oh, kaj je neki premišljeval, kakšne so bile njegove poslednje

misli, ko je že ležal na tej usodepolni deski!... V treh sekundah je moral premisliti... stoletja!

— Kaj, ko bi se vlegel nanjo — samo malo — da bi vedel... da bi poskusil občutiti... kako je...

Po teh besedah se je ugledni gospod Redoux najprej nalahno nagnil, potem pa se je polagoma vlegel na vabečo gugalnico. Glavo je naslonil na spodnjo polkrožno vboklino, na kateri je pred desetletji v smrtnem strahu počivala maziljena glava nesrečnega vladarja.

— Kar tu ostani in premišluj, si je dejal. Kakšno bojazen je občutil!

Zdajci si je z robcem obrisal solzne oči.

— Da, ubogi kralj, razumem te in stokam, je mrmral dobri gospod Redoux. Vendar me tolaži misel, da tu potem nisi več dolgo trpel!...

To rekši, je že hotel vstati, kar zasliši z desnim ušesom suh in lahen šum. Krrrik, krrrik! Bila je to zgornja polkrožna vboklina, ki so jo nenadni tresljaji toli premaknili, da je zdrsula na spodnjo, se tam zapahnila in tako kakor v mišnico stisnila glavo častitljivega bivšega župana.

Gospod Redoux je rital sem in tja, toda zaman, ni se mogel izmotati iz klešč. Tipal je z obema rokama krog sebe, da bi si odrešil glavo, a zapornega peresa nikjer ni mogel otipati.

Čudno, ta malenkostni pripetljaj ga je popolnoma iztreznil. Lica so mu postala bela ko mavec in kri se mu je s strahovito naglico podila po žilah. Zbegane in motne oči so se mu izbulile od vrtoglavosti in blaznega strahu. Oledenelo telo se je najprej krčevito stresalo, nato je togo otrplo. Zobje so mu šklepetali. Spomnil se je bil, da visi sedem čevljev nad njegovo ujetjo glavo težki, smrtonosni nož. Les je prav gotovo že od črvov obglodan, vzmeti so rjasti. Če bo še kaj tipal krog sebe, se mu od sile lahko pripeti, da bo naletel na gumb, ki sproži to morilno zadevo.

Potem se bo njegova glava zakotalila pod noge tem voščenim figuram, ki kot neme priče njegove strahotne usmrtitve stoje krog njega in mu — kakor se zdi — od „srca“ privoščijo nezasluženo prezgodnjo smrt. Vse ga opazujejo. In s srepimi očmi čakajo, kdaj se bo dovršilo, kar je sojeno.

Te usodepolne misli so gospodu Redouxu razorale mrtvaškoblede čelo in zgubale njegova častitljivo debelušna lica in podbradke. Po lobanji mu je vse gomazelo. V črnem molku in gnusni brezumnosti smrti, ki je vsak trenutek prežala nanj, so se mu lasje in brada postopoma začeli beliti. Minute so ga starale kot dnevi. Zdajci je nenadoma zaškripal les. Gospod bivši župan se je onesvestil...

Ko je čez dve uri spet prišel k sebi, se je takoj strahoma zavedel svojega nadvse kočljivega položaja in je neutegoma pričel znova slastno uživati nepopisne notranje muke. Toda nenadoma je pod njim zaškrabala miška. Gospod Redoux se je te miške tako neznansko ustrašil, da je končno veljavno izgubil zavest...

* * *

Ko je zopet odprl oči, se je napol gol znašel v muzejskem naslanjaču. Sluge in delavci so stali krog njega, ga drgnili s toplimi brisačami, mu moleli pod nos lužnika in octa in ga tolkli po rokah.

— Oh! je zmedeno zajecjal, ko je ugledal pred sabo giljotino.

Ko si je malo opomogel, je zamrmral:

— Kakšne sanje! Strahota! Oh, ta noč pod... groznim nožem!

Potem jim je na hitro razložil svoje dogodivščine.

— Ampak, gospod, mu je odgovoril muzejski sluga (tisti, ki se ga je prejšnji večer dotaknil s pernatim omelom), — vi ste se bili razburjali brez vzroka.

— Kako, brez vzroka!?... je mukoma zlogoval gospod Redoux, ki ga je še vedno nekaj močno tiščalo v grlu.

— Da: polkrožni vratni okov nima več vzmetov, samo robi so zaškripali, ko je zgornja vboklina zdrsula na spodnjo. Lahko bi jo

privzdignili brez škode za vaše dragoceno življenje. Kar se pa noža tiče...

Sluga je stopil h giljotini in z nekim drogom odstranil prazno cumjo:

— Pred dvema dnevoma smo ga nesli popraviti...

Gospod Redoux se je sunkoma okrenil k morilnemu stroju in zazijal kot špitalska vrata.

Ko je potem ugledal v neki šipi svoj obraz in strahoma opazil, da se je za deset let postaral, so mu odkritosrčne solze zalile oči.

Nato je dal slugam bogato napitnino, vzela klobuk in zapustil muzej.

Ko je stopil na ulico, se je takoj nameril v hotel po prtljago. — Še tisti večer si je dal v Parizu ostriči lase. Doma ni nikomur črnil besedice o svoji dogodivščini.

* * *

Danes je gospod Redoux visoka glava v poslanski zbornici. Toda nikdar več se ne udaja posebnim, čudaškim domišljijam.

A tiste klavrne noči ni pozabil. Pred približno štirimi leti se je nahajal v nekem znamenem salonu v družbi uglednih mož vseh strank. Pomenkovali so se o jadikovanju nekaterih dnevnikov ob priliki smrti nekega pregnanega člana kraljevske rodbine. Pa je spregovoril nenadoma neki pristaš skrajne desnice sledeče pretirane besede, zraven je — ljudje vse izvedo — z enim pogledal na bivšega podeželskega župana:

— Gospodje, verjemite mi, tudi že umrli kralji... včasih prav prezirljivo... kaznujejo šaljševce, ki se jih predrznejo pomilovati na hinavsko užitekarski način!...

Tem besedam se je vsega spoštovanja vredni gospod Redoux, ki je prosvitljen mož, lagodno nasmehnil — in obrnil razgovor v drugo smer.

(Preložil Pavel Karlin.)

Bogdan Zupan:

Nekaj o fakirstvu in hipnozi.

Često beremo v časopisih o različnih hipnotičnih, telepatičnih in drugih eksperimentih. Posebno v Parizu nastopajo pogosto razni indijski fakirji, ki kažejo javno svoje izredno trenirano telo in neobčutljivost za bolečine. Fakirstvo je verskega značaja ter staro že stoletja. Svojo občudovanja vredno neobčutljivost si pridobe fakirji z dolgoletnim treniranjem in vzgajanjem telesa in volje. Da je pri tem

potrebna izredna energija in vztrajnost, je jasno.

Vendar so taki javni eksperimenti le prepogostokrat navaden trik. Lansko leto se je v Parizu pustil neki fakir zabiti v krsto ter pogrezniti v vodo, kjer je ostal nad eno uro. Sele pozneje so prišli na to, da so bile v vrvi, s katerimi so ga spustili v vodo, pritrjene in speljane v krsto, ter so se v njih nahajale zelo ten-

ke cevi, po katerih je dobival fakir zrak, ter je na ta način z lahkoto vzdržal delj časa pod vodo.

Mnogi eksperimenti pa so brezpogojno resnični, brez vsakih trikov. Zlasti so nerazumljivi, kakršne mnogi fakirji zelo radi izvajajo, namreč prebadanje telesa na različnih krajih z raznimi predmeti, ter pri tej proceduri ne izteče niti kapljica krvi, niti ni potem sledu o kaki rani, akoravno si zapičijo žebelj ali nož skozi lica, meča in roko. Tudi ne pokažejo nikakega znaka bolečine. Zdravniki si tega ne morejo razlagati, vendar pa je to dokazana resnica, ker so se enaki poizkusi vršili že večkrat pod strogim zdravniškim nadzorstvom.

Tudi pri nas nastopajo večkrat razni hipnotizerji in telepati. Toda njihov program je drugačen, kot ga kažejo fakirji. Dočim kažejo zadnji učinek ter moč volje na lastnem telesu, eksperimentirajo prvi z drugimi ljudmi.

Glavna točka je hipnoza. Kaj je pravzaprav to? Čisto nič nadnaravnega ter enostavno razloženo: nadvlada duševne moči enega človeka nad duševno močjo drugega človeka. Zatoraj zapadejo hipnotičnemu vplivu v prvi vrsti ljudje z majhno energijo, živčno slabejši, torej posebno ženske. Predpogoj za dober uspeh pri takih produkcijah je to, da pridejo ljudje v

dvorano že popolnoma prepričani, da je dotičnik izreden hipnotizer, večina se sploh boji zoperstavljati se njegovi volji iz nekakega strahu pred njim, torej so že pod tujim vplivom, še predno jih je zadel pogled hipnotizerja. Da ima hipnotizer potem s takimi ljudmi lahko delo, je jasno. Čisto drugače bi izpadla taka produkcija, ako bi imel hipnotizer dvorano polno ljudi, ki bi ne verjeli, da ima toliko moči, da bi jih mogel hipnotizirati, ter bi imeli vsi trdno voljo, da se njegovemu vplivu nočejo ukloniti. Prepričan sem, da bi bil njegov uspeh več kot za polovico manjši, kot je ponavadi.

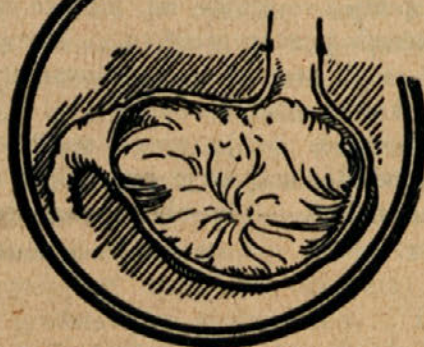
Popolnoma nekaj drugega je telepatija ali čitanje misli. Telepat prime medija za roko ter pove, kaj medij misli. Seveda ta stvar ne gre tako daleč, da bi telepat kar pripovedoval cele storije, katere bi medij sproti koval v svojih možganih. Tako daleč zaenkrat še nismo. Telepatija se omejuje še samo na enostavnejše predmete. N. pr. iskanje predmeta, ali medij si misli kako barvo in jo telepat pove ali kako številko do 20 i. t. d. Dosti dalje preko enakih poizkusov telepatija še ni uspela.

Razni drugi eksperimenti, kakor to, da predvajalec hipno izgine, ter se naenkrat pojavijo za hrbtom množice, ali da spreminja razne stvari i. t. d., ni drugega nego neverjetna hitrost in okretnost, pridobljena po dolgi vaji.

Pri slabi

prebavi

ŽELODCA

zaprtju telesa, napihovanju črev, slabotnem delovanju črev, hemeroidih, arteriosklerozi, obolenju urinove kisline (Harnsäure), furunkulih, izpuščajih

i. t. d.

deluje izborno kri osvežujoči in kri čistilni

PLANINKA

zdravilni čaj

- ker 1. raztopi tuje snovi v človeškem telesu
2. jih odpravlja iz telesa in
3. ojači ter obnovi ves organizem.

„PLANINKA“ zdravilni čaj se dobi v vseh lekarnah, kjer ga pa ne bi dobili, vpošljite Din 20.— (tudi v znamkah) na lekarno

Ph. Mr. L. BAHOVEC

Ljubljana (101), Kongresni trg

nakar se Vam dpošlje 1 paket originalnega Planinka čaja brez daljnih stroškov.

Važno! Odklanjajte vse drugo in zahtevajte izrecno le originalni lekarnar Bahovec „Planinka“ zdravilni čaj.

Cena za kraljevino S. H. S. Din 20.—

O parfumi.

Človeku je že prirojeno, da razveseljuje samega sebe, svoja čutila z različnimi stvarmi, n. pr. z godbo, slikami, plesom in sploh umetnostjo tako, kakor je stremljenje razveseljevati človekov sluh polagoma spremenilo v umetnost glasbe, tako kakor se je nagib ustvarjati nekaj, kar je prijetno očesu, uveljavil v upodabljanju umetnosti, tako je tudi človekovo hodenje, da bi tudi svojemu vonjalnemu čutilu dal zaželjeno osladje, polagoma prešlo v današnji dobi v umetnost in znanost. Kajti le z iznajdljivostjo znanosti kemije je mogoče razločevati na tisoče nijans naravnih dišav (parfumov) in jih potem umetno spajati in deliti. Toda ta umetnost nima početka šele v današnji dobi. Nje rojstvo je že prastaro, saj nam je znano, kako so že pred tisočletji uporabljali dišave, kačila itd. Saj nam je dobro poznano iz sv. pisma, kako so sežigali na žrtveniku in pred skrinjo zaveze kadilo, kako je Noe, ko se je podal iz ladje, hvalil Boga za rešitev, kako je v templju gorel plamen, ves dišeč. Pa če pogledamo v egiptovsko zgodovino. Ni dolgo, kar so odkrili grobnico Tutankamen-a — glejte, pa je njegovo telo bilo še ohranjeno. Maziljeno je bilo z dišavami in nič ni bilo sledu o trohnobi. Pravi razvoj parfumerije pa opazamo šele pri Grkih in Rimljanih. Kdor se je količkaj pečal z zgodovino teh dveh narodov, ta dobro ve, kako so se Grki in Rimljani večkrat na dan umivali z blagodišečimi olji, kako so si mazilili vrat, noge itd. Da, celo za lase, obraz, vrat in telo so imeli različne vrste dišečih olj. To se je tako silno razvijalo, da je Solon zabranil prodajo dišečih olj. Rimljani

so šli še dalje od Grkov. V Rimu se je že nahajala kasta parfumerjev, imenovanih unguentarii (to bi se reklo po naše dišavarji), katerih je bilo dosti, tako da so v Capui imeli sami že celo ulico. Vsak odličen Rimljan se je mazilil trikrat na dan, parfume pa je imel shranjene v zlatih, lepo izrezljanih vrčkah, katere je imel pri kopanju vedno seboj. Ko je cesarju Neronu umrla žena Poppaea, je pri njenem pogrebu porabil več dišav, kakor jih je Arabija, ki je bila takrat vir te obrti, v enem letu mogla poslati. Pri igrah v amfiteatrih se je vedno žgalo dišave, tako, da je bil celi prostor napolnjen s prelepim vonjem. Tudi tu se je zgodilo, da je za vlade Lucinija Crassa bilo zabranjeno uporabljanje parfumov — ker je nastopila bojazen, da jih zmanjka za templje.

Stari načini proizvodnje kozmetičnih sredstev segajo prav do nas. Egipčani so že delali različne pomade za lase, kožo, parfume za obleko itd., saj vidimo, kakor smo že omenili, ogromni njihov razvoj s tem, da so vse mumije tako dobro ohranjene. Arabski zdravnik Avicenna je v 10. stoletju iznašel možnost iz listkov vrtnic ustvarjati rožno vodo in tako je mogoče, da je turški sultan Saladin l. 1157. Omarjevo mošejo umil s tako dišečo vodo.

Posebno pa so se v Evropi pečali z izdelovanjem parfumov Genovčani in Florentinci. V Franciji je začela ta industrija cvesti pod vlado Henrika II. in ravno tu se je širila z vso naglico tako, da dobo Ludvika XV. lahko po pravici imenujemo galantno epoko „Le Siècle de la Femme“.

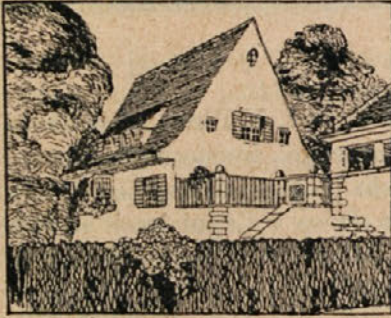
Ustna voda Poppaea

zabranjuje gnitje zob, uničuje bacile, preprečuje zobobol in je po priznanju dentistov najboljše sredstvo za ohranitev zobovja.

Zahtevajte **POPPAEA** ustno vodo v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. Steklenica 55 g stane 18.— Din.

Preizkusite tudi

POPPAEA PARFUME IN KOLINSKO VODO.

TEHNIKA.

Ing. K—r—:

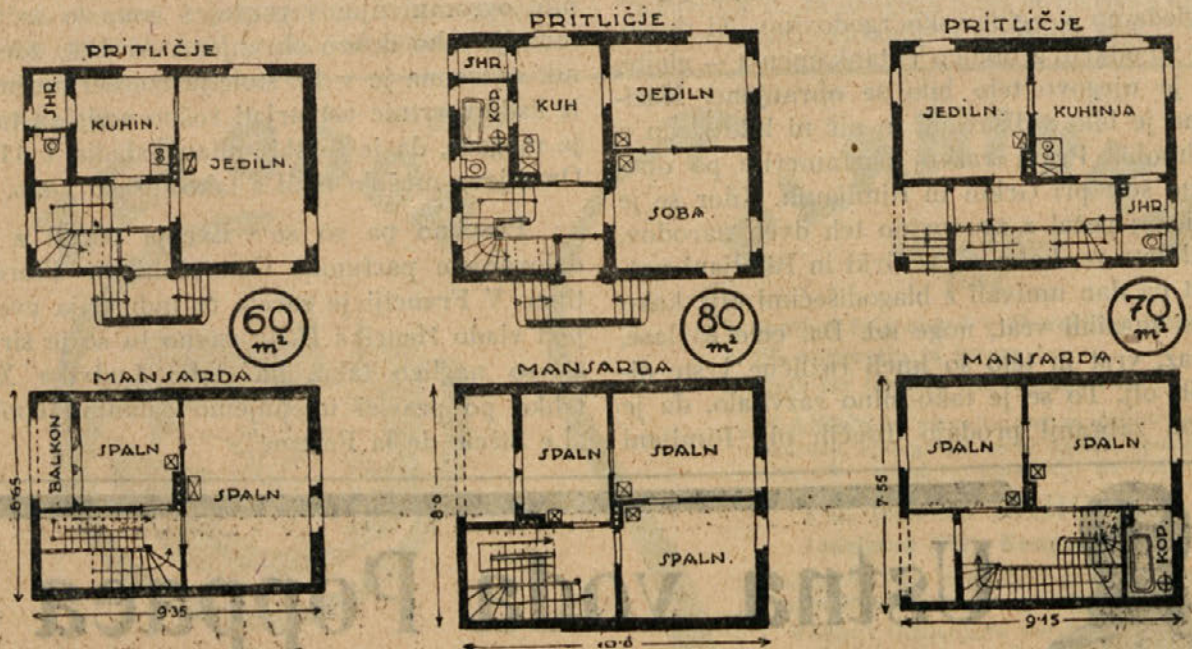
GRADNJA STANOVANJ.

Koncem tega leta preneha stanovanjska zaščita; hišni gospodarji bodo s 1. novembrom prosto razpolagali s stanovanji in bodo lahko povišali najemnine, tako, da bodo izenačene z najemnini v novih hišah. Marsikdo onih, ki ima sedaj udobno stanovanje za malo najemnino, bo v jeseni postavljen na cesto. S tem bo prišel večji del najemnikov v težak položaj, če se pravočasno potrebno ne ukrene.

Kakor vse kaže, se vlada ne bo bavila s stanovanjskim vprašanjem in bo vsa odgovornost ležala za stanje, ki bo nastalo po ukinitvi stanovanjskega zakona, na posameznih občinah. Jasno je, da se more stanovanjsko vprašanje rešiti edinole s tem če se prične takoj spomladi graditi nove hiše.

večjega števila hiš v Ljubljani in na Viču zgradila vrtno kolonijo ob Tržaški cesti. V zadnjem času je započel sedanji ljubljanski vladni komisar, g. dr. Mencinger z velikopotezno akcijo in je pričakovati lepe uspehe. Enake akcije bi morala vpeljati vsa slovenska mesta in okoliške občine.

Seveda je izključeno, da bi mogle občine same sezidati zadostno število stanovanj in je pričakovati, da bodo letos v veliki meri zidalj privatniki. Že danes je vse polno zanimanja za lepa stavbišča, za dobre načrte in solidne gradbene podjetnike ter zanesljive obrtnike. To zanimanje in skrb, kako rešiti vsa vprašanja gradnje lastne hiše je neobhodno potrebno, kajti vsak tisti, ki je že gradil hišo, ve iz lastne izkušnje, koliko se pri tem

Ljubljanska občina je še pod županovanjem pokojnega dr. Periča pričela graditi mestna stanovanja. Tudi gerentski svet je pod predsedstvom g. dr. Puca sezidal lepo število stanovanj, in posebno pomagal združnemu stavbenemu gibanju, ki je z vso pridnostjo šlo na delo. Največ je v tem pogledu napravila „občekoristna stavbna in kreditna zadruga Stan in Dom“, ki je poleg

napravi napak in pogršk, ki se potem ne morejo popraviti.

O praktični gradnji hiš imamo vse polno tuje literature; v slovenskem jeziku imamo le malo spisov. Četudi prečitamo skladovnice tehničnih knjig, pa smo po prečitavanju ravno na istem, kakor smo bili s početka. V knjigah podani nasveti so namenjeni za kraje, kjer je bila knjiga izdana.

našim razmeram se pa taki nasveti ne morejo prilagoditi.

Komur je na srcu, da bo s svojo stavbo zadovoljen, da bo hiša zgrajena po njegovi želji in kdor želi, da bo ista solidno, dobro in poceni izvršena, ta stori najbolje, če si pridobi tehničnega svetovalca. Tak svetovalec je pri gradnji ravno tako neobhodno potreben, kakor pri bolezni zdravnik in pri pravdi odvetnik. Tehnični izvedenec, ki je neodvisen od gradbenih podjetnikov, zamore zastopati vse interese stavbenega gospodarja.

Že izbira primerne stavbnega prostora je tako važna, da je pri tem neobhodno potrebno veliko posvetovanj. Ni vseeno, je-li stavbišče na peščenem ali ilovnatem terenu. Parcela mora biti v solnčni legi, imeti mora cesto, kanalizacijo in vodovod. Najvažnejšo vlogo igra pri nakupu stavbišča cena in je treba dobrega premisleka, kaj se kupi in koliko se plača. Še važnejša vprašanja je pa rešiti pri določitvi načrta razdelitev prostorov, ekonomična izraba stavbne ploskve itd. Glavno vprašanje pa je, kako je graditi hišo, iz kakšnega materiala in za kakšno ceno. Pri tem pa ima vsak rešiti še važna finančna vprašanja, oblastne in sodne formalnosti, napravo dobrih pogodb s podjetnikom in drugo.

Veliko vlogo igra pri gradnji hiš izbira stavbenika in obrtnikov. Od teh je odvisna solidna izvršitev gradnje. Bolje je plačati nekaj stotakov več samo, da je hiša strokovnjaško in dobro zgrajena. Isto je pri materialu, kjer ni skopariti z denarjem. Slab material povzroča velike stroške.

O stroških gradnje posameznih hiš se na tem mestu ne da razpravljati, ker so stroški odvisni od velikosti stavbe, od materiala in od razmer na stavbišču.

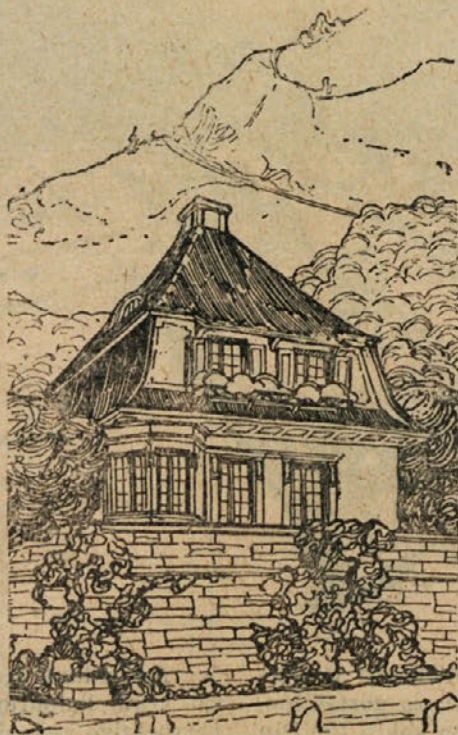
Največja ovira intenzivni gradbeni akciji je pomanjkanje potrebnih sredstev. Bogati ljudje, ki imajo denar na razpolago ne zidajo, ker jim stavbe sedaj še ne donajajo onih obresti, ki jih dobivajo za svoj kapital od denarnih zavodov ali produktivnih podjetij. Zato velikih zgradb ni pričakovati. Eno ali dvodružinske hiše pa zidajo samo mali ljudje. Ti sami si takorekoč od ust odtrgajo, da si tekom let naberejo nekaj prihrankov, večji del gradbenih stroškov pa krijejo s posojili. Na kredit se je sezidal večji del šiške,

Viča, Rožne doline in Udmata. Obžalovati je le, da ni takrat oblast odredila gradnjo takih malih hiš po gotovih, kraju primernih tipih. Po vojni je bilo vprašanje kredita največja ovira gradnji malih stanovanj. Obrestna mera se je držala nad 16%. Na dolge roke ni nihče posodil. Danes pa imamo že 8% obrestno mero, krediti se dajo na 20 let, tako, da je vsakomur gradnja lastnega doma omogočena. Posebne ugodnosti so dane zadrugam in državnim uradnikom z Uredbo o uporabljanju fonda za zidanje stanovanj (glej Uradni list št. 108/1926). Po tej uredbi dobe državni uradniki gradbena posojila za dobo 15 let, največ v

znesku štirikratne vsote ali vrednosti, s katero razpolaga sam (ca 80.000 do 100.000 Din). Obrestna mera je 5%. Kakor smo iz zanesljivih virov podučeni, je sedanji minister socialne politike gospod dr. Gosar prav rad pripravljen iti na roko posameznim prosilcem, ki pa morajo biti aktivni državni uradniki s tem, da jim na osnovi pravilno instruirane vloge dovoli instruirano posojilo. Istočasno je opozoril na dejstvo, da se uradniki po drugih mestih v državi za to posojilo zanimajo zelo živahno, dočim iz Ljubljane in Maribora, za kateri mesti je gospod minister dal kredit rezervirati, ni prosilcev. Vsled tega priporočamo vsem državnim uradnikom in zadrugam, da se čimprej prično zanimati za te kredite, dokler ne bo prepozno. Oni intersenti, ki niso v državni službi, pa dobe cenene kredite potom stavbnih zadrug.

Važno vprašanje je rešiti tudi glede davkov. Nove stavbe, ki so bile zgrajene do konca l. 1925 so bile oproščene vseh davkov od 18 do 25 let, tako, da je lastnik nove hiše, če je gradil več stanovanj, lahko stavbo obrestoval z najemninami. Teh bonitet žalibog ni več, dasiravno delajo na to vsi merodajni faktorji, da se podaljša davčna prostost za one stavbe, ki se zgrade do 31. decembra 1930.

Po členu 180. finančnega zakona za l. 1926 in 1927 so oproščena plačevanja vseh davkov, (razen invalidskega davka), prebitkov in občinskih doklad vse nove zgradbe v mejah okoliša mestne občine beograjske, ki so bile zgrajene po 1. novembru 1918, in sicer pritlične in enonadstropne za dobo 20 let, večnadstropne pa za dobo 30 let. Da ima samo Beograd to davčno prostost

in ne tudi vsa druga večja mesta, je krivica, ki se ne da zagovarjati. Vsa mesta brez izjeme, vsi merodajni faktorji in vsi oni, ki vodijo naše gospodarstvo se morajo energično zavzeti, da se popravi to storjeno krivico in da se da vsem krajem iste bonitete, kakor beograjskemu mestu. Slej ali prej se morajo priznati te ugodnosti vsem onim, ki zidajo stanovanja. Za sedanje nove zgradbe v Sloveniji pride v poštev zakon iz l. 1911., ki dovoljuje 6 letno davčno prostost in po preteku teh let se odmerja hišna najmarina po zmanjšanem tarifu. V svrhu odmere hišne najmarine oceni lastnik hiše prostore, ki jih ima za

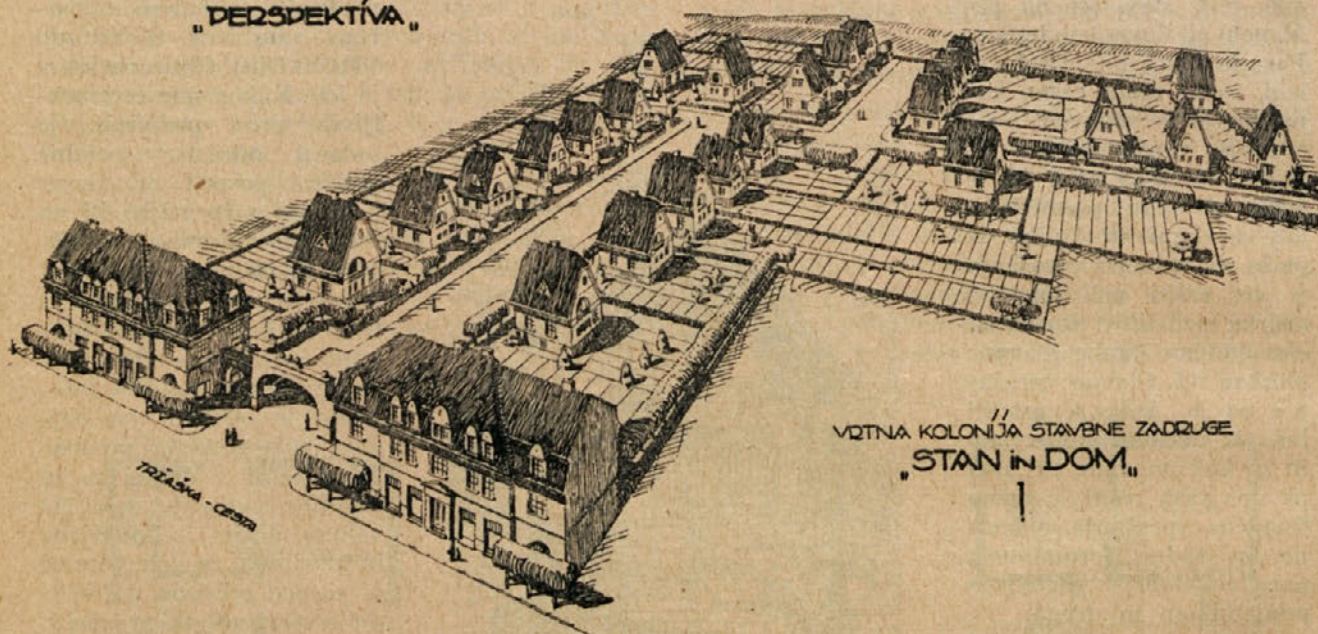
g. arh. Ivana Zupana, Gradišče št. 13. Ti načrti nazorno kažejo ekonomično in pravilno razdelitev stanovanjskih prostorov.

Prva hišica ima 60 m² zazidane ploskve in obstoji iz kuhinje, treh sob in pritiklin; v kleti ima pralnico in kopalnico, v zgornjem podstrešju 1 kabinet.

Drugi načrt vile ima ploskev 80 m², in ima poleg kuhinje pet sob, kopalnico, ložo, v zgornjem podstrešju kabinet, v kleti pralnico itd.

Tretja hišica ima 70 m² ploskve in obstoji iz kuhinje, treh sob, kopalnice, kabineta, lože itd.

„PERSPEKTIVA“

VRTNA KOLONIJA STAVBNE ZADRUGE
„STAN IN DOM“

lastno uporabo na 600 Din. Na dokladah je plačevati pri taki ocenitvi ca 140 Din, za gostaščino, vodarino in kanalsko pristojbino pa kakih 120 Din letno, tedaj od 260—300 Din. Zato ni davčno vprašanje nikaka ovira za gradnjo hišice za lastno uporabo. Seveda je paziti pri tem, da se pravočasno zaprosi za to 6 letno davčno prostost.

Iz tega sledi, da je treba dobro premisliti, kakšno in kako veliko hišo si sezidamo. Če hočemo ugodne kredite in davčne olajšave, moramo načrt hiše prilagoditi vsem tem vprašanjem. Zato moramo pri izbiri načrta in tlorisa svoje želje spraviti v sklad s svojimi prihranki, z višino kredita, s plačilnimi možnostmi in spraviti v sklad z zakonskimi predpisi ter olajšavami. Zida naj se le toliko prostorov, kolikor se jih za prva leta potrebuje in je pri tlorisu gledati na to, da je kasneje omogočeno z malimi stroški prizidati še nekaj prostorov. Pri tem je paziti na to, da so spalnice in družinska soba na solnčni strani, kajti solnce in svetloba so zdravju neobhodno potrebna.

Danes prinašamo tri škice, ki nam jih je napravila iz posebne prijaznosti tehnična pisarna

Projektant zgornjih načrtov je tudi projektiral vrtno kolonijo zadruga Stan in Dom, katero perspektivo prinašamo. V tej koloniji je še napraviti lične ograje, nasaditi topolov drevored ter vrtove s sadnim drevjem, smrekami in brezami. Čim več bo med hišami drevja in zelenja, tem lepša bo kolonija. Projektant arh. Zupan je imel vsled visokih streh te kolonije nekaj nasprotnikov, ki pa so takoj postali njegovi zagovorniki in privrženci, čim so si ogledali notranjo izrabo prostorov, kajti ekonomična porazdelitev je bila povod takim tipom.

Poleg zgornjih načrtov prinašamo tudi tip Gorenjske hiše, ki ima ca 80 m² zazidane ploskve in obstoji iz kuhinje, petih sob, kopalnice in pritiklin. Sobana je opremljena v slovenskem slogu in je iz iste dohod v zgornje prostore.

Gradnjo hiš v Slovenskem slogu priporočamo posebno na deželi. Večina novih stavb po okolici obstoja iz štirih preluknanih sten ter gladkega ostrešja in napravljajo monoton in neprijeten vtis. Naš domači slog pa poživi hišo in je prijeten za pogled.

Vsako fasado je prilagoditi kraju in okolici primerno. V krajih, kjer stoje hiše s fasadami starejšega sloga, ne moremo postaviti hiše futuristične zunanosti. Če stoje v bližini vile mirnih zaokroženih fasad, tam ne moremo postaviti hiše kričeče zunanosti, ker bi pokvarila celo okolico.

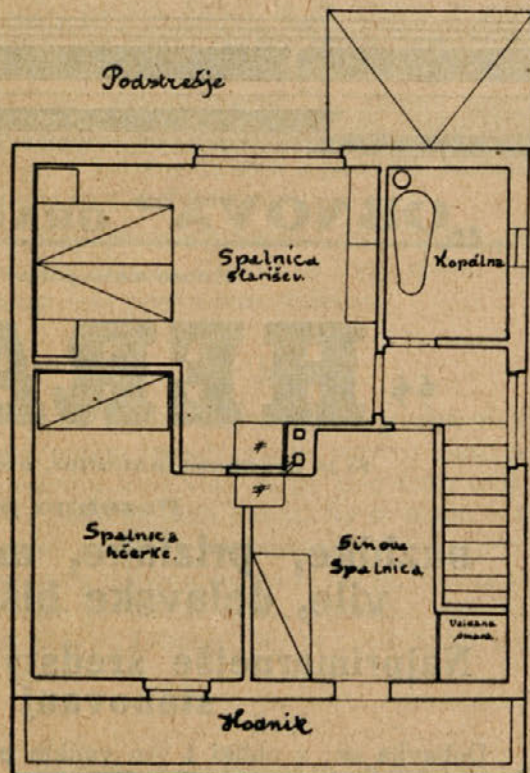
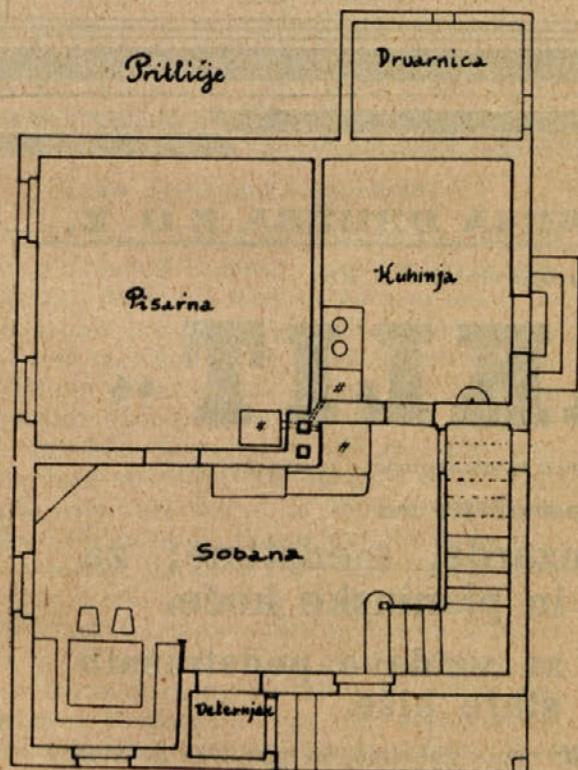
Kakor je potrebno, da je zunanja arhitektura prilagodena svoji okolici, tako je neobhodno potrebno, da je tudi notranjost stavbe primerna obsegu hiše. Stavbe malega obsega ne morejo imeti vestibul in komfortno stopnišče, ostale prostore pa utesnjene ali obratno, da so stopnice ozke, stisnjene in zakriviljene, da je nevarno hoditi po njih.

Veliko se greši tudi pri določitvi vrat in oken. Veliko hiš je, ki imajo prostore pokvarjene z raz-

Vse kar smo mogli navesti v tem kratko odmerjenem prostoru so le smernice in opozorilo, da mora biti vsaka gradnja proučena do potankosti, ker le na ta način bo hišni gospodar zadovoljen s svojim domom, kajti domačijo si ne bo postavil samo za par let, temveč za celo življenje in še več.

V splošnem moremo nasvetovati našim naročnikom, ki nameravajo graditi, da se že sedaj posvetujejo o vsem potrebnem. Kakor vse kaže, bo letos velika zaposlenost in veliko povpraševanje po solidnih podjetnikih in je le priporočljivo, da si že sedaj zagotove vse tehnične pripomočke in kredite. Uredništvo bo tudi v nadalje prinašalo pomembnejše nasvete.

Potrebne informacije in odgovore daje ured-

predelbo odprtin, tako, da ni mogoče postaviti omar. Dohode in potrebno število oken je dobro preračunati. Vsak prostor mora biti že s početka določen svojemu namenu in je po istem vrata in okna primerno razdeliti.

ništvo le onim naročnikom, ki prilože 2.— Din znak za odgovor. V prihodnji številki bomo priobčili članek o prednosti gradnje iz Heraklita in o izolacijskih tvarinah. Končno pripomnimo, da so avtorske pravice za načrte pridržane.

TEHNIČNI BIRO ARH. IVAN ZUPAN

Izvršuje načrte vsakojakih zgradb, zunanjo in notranjo arhitekturo, interijerje, proračune; stavbno vodstvo, strokovna mnenja, dekoracije i. t. d.

LJUBLJANA, Gradišče štev. 13.

Napake, storjene pri projektiranju in gradnji stanovanjskih hiš, gospodarskih in tvorniških poslopij imajo dalekosežne posledice. V večini slučajev jih ni mogoče več popraviti. Eventuelne naknadne preureditve prostorov so zvezane z visokimi stroški.

Zato se obrnite predno projektirate in gradite na nepristranskega tehnika, ki Vam bo stal z nasvetom na strani in bo ščitil Vaše interese. Nasveti stavbnega podjetnika ne morejo biti za Vas v vsakem slučaju merodajni, ker je podjetnik primoran kriti predvsem svoje lastne interese.

S tehničnim zastopstvom zvezani stroški so minimalni v primeri s tem, kar si lahko v vsakem slučaju prihranite na gradbenih stroških, poznejših popravilih, preureditvah itd., če so načrti racionalno zasnovani in je tudi stavba tehnično brezhibna. Zato se obračajte pisмено ali ustmeno na edino tehnično pisarno te vrste, ki sama nima interesa na izvršitvi gradbenih in drugih profesionalističnih del, ker ščiti v vsakem slučaju le stavbnega gospodarja. Izkoristite naše dolgoletne izkušnje v tehničnem pravnem oziru in nam sporočite Vaš cenj. naslov, da Vam moremo staviti podrobno oferto.

„OBNOVA“ GRADBENA DRUŽBA Z O. Z.

Edino zastopstvo v kraljevini S. H. S. z a

„HERAKLIT“

to je gradbeni material, obstoječ iz okamenele lesne vo ne.

Posebno priporočljiv za

nazidke, prizidke, manzarde, medstene; za vile, delavske hiše in planinske koč.

Najprimernejše sredstvo za vzdavo podstrešnih stanovanj v stare hiše.

Dobavlja se: v obliki 1 m velikih plošč razne debeline, za postavljanje sten in za izolacijo ali kot surovi material za tlačenje sten.

PREDNOSTI. Lahkota: 1 kub. m tehta samo kg 350, 1 kub. m opeke kg 1670. — **Izolira** proti mrazu, toploti in zvoku mnogokrat bolje kakor vsako drugo sredstvo. — **Ognjevarnost** je ista kakor pri opeki; zavarovalne premije kakor za zgradbe iz opeke. **Brza in enostavna izvršitev:** vila je popolnoma dovršena in suha v 90 dneh. — **Cenenost:** 20 do 30% prihranka pri stavbenih stroških. — **Kemična sestava** prepreči zarejo mrčesa, kakor pojavo gnilobe in gob.

Praktični nasveti

Hišna vlaga.

V vsaki novi hiši trpe stanovalci prve dve leti na silni vlažnosti. Zidovje samo je prepoznano mokrote, katera se ne da hitro odpraviti. Vlaga pospešuje razvoj in rast strupenih glivic, ki škodujejo zdravju. Tudi izhlapevanje apna je zdravju škodljivo. V takih stanovanjih se hitreje oboli nego v suhih in so posebno otroci nagnjeni k temu. Zato je neobhodno potrebno, da se vlago čim hitreje odpravi iz hiše. Predvsem morajo biti okna vedno odprta in je skrbeti za preprih. V zimskem času, ko se kuri, je treba odpreti okna vsako uro saj 10 minut. V novem stanovanju se naj ne pere, kuha in suši perilo. Tudi kuhanje jedil naj se vrši pri odprtem oknu, da odhaja vsa sopara. Edino na ta način bo stanovanje hitro suho, drugače se pa vseli hišna doba, ki se jo težko odpravi. Kako odpravimo vlago iz starih hiš in kako se uniči lesna goba, bomo obrazložili prihodnjic.

Kako poslikamo stanovanja?

Vsaka nova hiša dobi prvo leto v zidovju in stropih nekaj razpok. Tudi les se razsuši šele tekom dveh let. Ekonomično je tedaj, da se nova hiša poslika in popleska šele po preteku dveh let. Kdor pa ne more zdržati v samo pobeljenem stanovanju, ta naj pa ne slika dragocenih vzorcev, ker mora čez čas hišo radi razpoklin ponovno preslikati. Ako ima lastnik hiše stanovanjsko opremo že na razpolago, tedaj naj barve in šablone prilagodi že obstoječi opremi. Barve naj ne bodo kričeče. Moderna barva je rumenkasto-rujava, ki napravljajo utis zračnosti in solčne svetlobe. Še bolj poživlja živce oranžna barva. Rudeča barva ne deluje ugodno za oči. Nasprotno pa zelena barva zelo ugaja očesu in vpliva pomirjevalno. Priporočljive so tudi svetlokarmine, rubeče in svetlovijolčaste barve. Sive barve ni uporabljati. Bela barva napravi sobe prostornejše, toda vpliva hladno. Vzorce slikarij se naj tudi prilagode namenu sobe. Vrata in okna naj se belo emajlirajo, čeprav je bel plesk nekoliko dražji, je pa zato stanovanje lepše. Istotako je emajlirati celo kuhinjo v višini dveh metrov. Emajl se univa z milom in toplo vodo, madeži pa z bencinom.

Hišni črv.

Predno se vseliš v novo hišo, preženi iz starih mobilij lesne črve. Zamaži v stari opravi vse luknjice s čebulovim sokom ali z lanenim oljem, da prodre v luknjice; s tem ubraniš, da se ti lesni črv ne zaredi v novi hiši.

Parquet.

Ako dobiš v novem stanovanju zanemarjen in potempneli parket, v katerem se vrhutega morda nahaja še polno žrebljov, da ga ne moreš dati pooblata, si lahko pomagaš na sledeči način:

Pripravi si večjo množino ubitega stekla — najboljše so seveda šipe. — S temi koščki ostrgaj parket, kakor bi ga oblala in sicer vedno v oni smeri, kakor tečejo posamezne deščice. — Ko si tako temeljito ostrgala ves parket, ga enakomerno in tanko namaži s „Proja“ parketnim voščilom. Nato ga dobro zdrgni s krtačo, da se ti lepo sveti. Nazadnje ga zdrgni še z mehko cunjjo.

Najlepši blesk dosežeš, ako parket mažeš s Projo voščilom, krtačiš in likaš vedno v smeri kakor leže posamezne deščice.

Juha.

Ako hočeš imeti dobro goveje meso na mizi, potem naredi takole: surovo meso potolci z lesenim kladivom in ga zelo trdo ovij z vrvice. Nato ga deni kuhat. Na ta način dobiš izvrstno govedino na mizo. Toda juha je slabša. Temu pa odpomoreš na ta način, da daš v juho, predno jo daš na mizo, na vsako porcijo juhe pol žličke „Juhana“. Na ta način dobiš izvrstno juho.

Zelje.

Zeljate glave osnaži in jih zreži na koščke. To popari in kuhaj v vrelem kropu. Vmes daš lahko malo kumne. Ko je kuhano, odcedi. V razgreto presno maslo ali mast deni drobno zrezane čebule, malo moke, malo peteršilja. V to deni zelje, osoli, popraj in zalij z vodo ter kuhaj. Predno daš na mizo, deni notri za porcijo zelja pol žličke „Juhana“.

Določeno delo

Prof. Saša Šantel:

Nekaj o batik-tehniki.

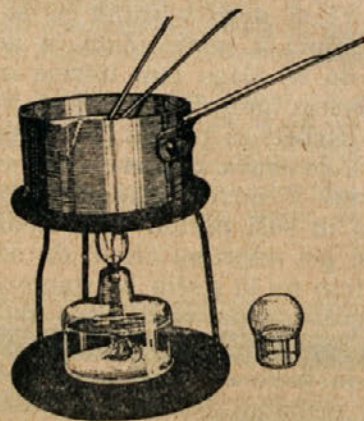
V zadnji številki „Domačega Prijatelja“ smo obljubili, da hočemo danes priobčiti navodilo za izdelovanje del v takozvani „batik“ ali boljše batični tehniki. Prostor nam je pretesno odmerjen, da bi o tem najplemenitejšem načinu prenašanja ornamentov na svilo in drugo blago govorili izčrpno. V ta namen bi morali izdati celo knjigo, kajti neverjetno veliko je število raznih načinov, v katerih je mogoče izdelovati taka dela. Toda tudi s pričujočimi vrsticami bo mogoče, da dobi spretna čitalka toliko vpogleda v to tehniko, da si lahko napravi kako priprostejše delo v svili.

Vkljub temu, da izvira tehnika slikanja z razstoplenim voskom z otoka Jave, kjer se z njo pečajo že od pamtiveka, vendar princip takega barvanja za Slovence ni nič bistveno novega. Na Belokranjskem in tudi v drugih krajih izdelujejo namreč velikonočne piruhe na način, ki je batičnemu slikanju na svilo čisto podoben. Razlika je pa v pripravah, ki jih uporabljajo. Medtem, ko je belokranjski risalni aparat preprost in drži samo majhno količino voska, je mogoče z dobrim aparatom risati delj časa. Glej sliko.¹

Potrebščine. Za batično slikanje rabimo sledeče potrebščine: Predvsem blago, na katerem hočemo slikati. Najbolj primerne so za ta namen bele svilnate tkanine vsake vrste, vendar pride predvsem v poštev blago, ki ni predebelo. Ne bi priporočali težkega atlasa. Zelo uporabni so n. pr. crêpe de chine, éponge in taft. Poleg načrta, narisane s svinčnikom

ali s tušom v priprostih potezah na belem risalnem papirju, rabimo mehak svinčnik (št. 1 ali 2 B), čist čebelni vosek ali parafin, mali gorilnik za spirit, batični risalnik, večji in manjši akvarelni čopič, batično barvilo², malo

kovinsko posodico za segrevanje voska, posodo za barvanje svile in 1 kg bencina. Razen tega seve risalno desko, okvir za napenjanje tkanine, čopič za slikanje s tekočo barvo, event. barvaste tuše, kar pa najde gotovo vsaka risarica med svojimi ostanki iz šolske dobe. Omenjeno naj bo, da si moreš napraviti špiritov gorilnik sama, če si vzameš prazno steklenico, v katerem si kupila navadno pisalno črnilo, ter zvrtaš v zamašek luknjo, skozi katero vtakneš kovinsko cevko s premerom 4 mm. Ta cevka naj sega samo po 1 cm nad in pod zamaškom. Skozi cevko potegni nekoliko bombaževih niti, dovolj gostih, da ne zdrknejo v steklenico. Te nitke (sten) segajo v steklenici v spirit, nad cevko jih pa odreži v višini pol centimetra.

Načrt. Za začetek nariši načrt v majhnem merilu. N. pr. dekorativno polnitev kroga v premeru 8—12 cm. Iz takega dela si napraviš

¹ Drugi zelo pripraven aparat, s katerim je mogoče regulirati iztekanje voska, je izumil ter ga izdeluje g. A. Zupančič, laborant na T. S. Š. v Ljubljani. Cena Din 40.—.

² Batične barve (barve za hladno barvanje) se dobe pod tem imenom v trgovinah za barve. Najbolj v rabi so danes barve, imenovane „Artl“. O drugih barvilih, ki si jih moreš doma skuhati iz raznih korenin, bomo morda govorili pri priložnosti v posebnem članku.

podstavek za malo vazo ali blazinico za bučke. Načrt bodi narisani v jasnih črtah tako, da ga vidiš skozi belo svilo. Načrt je lahko narisani za linearno (črtno) ali ploskovno izdelavo. Na načrtu zabeleži s številkami one oblike ali črte, ki naj ostanejo pri slikanju bele.

Prenos načrta na svilo. Načrt položi na risalno desko, a nanj položi svilo, ki jo nategneš z najmanj 8. risalnimi žeblički. Z mehkim svinčnikom nariši sedaj ves načrt na svilo.

Prvo delo z voskom. Svilo nategni sedaj z žeblički na okvir primerne velikosti. V ta namen lahko uporabiš katerisibodi okvir, ki si mu odvzela sliko. Če ravnaš previdno, se okvir, ki ga uporabljaš samo na zadnji

Motivi Batik-tehnike.

strani, ne bo pokvaril. Batični risalnik napolni sedaj s parafinom ter ga segrej na špiritovem plamenčku tako dolgo, da se parafin izpremeni v tekočino. Predno rišeš ornament, preizkusi risalo na robu svile, ki ga boš pozneje odrezala. Pri tem pomni sledeče: če se vosek pri risanju razteče in postanejo črte predebele, je to znak, da je vosek pretopen. Počakati moraš nekoliko, da se dovolj shladi. Ko pa vosek ne prepoji svile in ostane le na površju, je že prehladen. V tem slučaju moraš aparat zopet nad plamenčkom malo segreti.

Z voskom pokrij samo ona mesta ornamenta, ki imajo ostati na izvršenem delu bela. V slučaju, da hočeš imeti večje ploskve v beli barvi, napolni železno posodico s parafinom, ki ga vzdržiš na peči, štedilniku ali s posebnim podstavkom nad špiritovim plamenčkom v tekočem stanju. V ta raztopljeni parafin namoči akvarelni čopič, (ki ga žrtvuješ edino v ta namen) ter poslikaj z njim potrebne površine svile.

Prvo barvanje. Tako pripravljeno svilo snemi z okvirja ter jo položi v kopalno posodo, ki naj ji bo dno po možnosti vsaj tako velika, kakor je poslikani del svile. (Pri večjih formatih to seve ni mogoče. Spretna batičarka bo v tem slučaju blago primerno zložila). Na blago izlij toliko barve, da bo ves kos svile pokrit. O načinu kuhanja barve in o množini potrebne količine octove kisline ni treba posebnih podatkov, ker so si podatki, opisani na navodilih o uporabi batičnih barvil). Po 10—30 minutnem kopanju pride svila v drugo kopelj (1 l vode in 10 g octove kisline), ki odvzame svili prekomerno barvo. Po kratkem kopanju pritrdi svilo z dvema risalnima žebličkoma na mesto, kjer more voda polagoma odkapati in kjer se more svila docela posušiti.

Pri enobarvnih batičnih delih je s tem slikanje odpravljeno in preostane samo odstranitev voska. O tem pa sledi navodilo doli.

Drugo slikanje z voskom. Vzemimo, da smo pobarvali blago po prvem delu s parafinom v rumeno barvo. Če pogledamo svilo proti oknu, vidimo, da je ostala na mestih pokritih s parafinom bela, a ostali deli so postali enakomerno rumeni. Svinčnikove poteze so ostale vidne. Ko smo se odločili za to, katera mesta ornamenta želimo ohraniti v tej rumeni barvi, napnemo blago zopet na okvir, kakor prvič in nadaljujemo slikanje z voskom. Nato pride blago v drugo barvno kopelj. Pri izbiri barve moramo pa pomisliti, da blago, ki ni več belo, ne bo sprejelo čistega tona druge barve, nego da se bosta spojili obe barvi v nov ton. Tako bo postala naša, sedaj rumena svila, če jo kopamo v modrem barvilu, zelena. Kopanje in izpiranje se vrši zopet na isti način kakor prej. Blago kaže sedaj tri boje: belo, rumeno in modro, kar bi mogli označiti tudi tako-le: 0, 1 in 1 + 2, če pomeni 1 prvo barvo, 2 pa drugo barvo. (Konec sledi.)

Širite naš list!
Plačajte naročnino!

Moda.

Temeljna forma je ostala neizpremenjena, vitka, kratka in ohlapna. Priključek okoli bokov je ozek in običajno drapiran s širokim pasom, šerpo ali prišitimi gubami. Značilno za letošnjo modo je geometrična razdelitev obleke. Životni deli so večkrat razdeljeni v figure na ost postavljenih karov. Tudi prečne in podolžne razdelitve niso redke. Tendenca mode se pokaže tudi pri nagubanih oblekah, ki so na životu ohlapne, pri bokih pa skupaj potegnjene. Modeli kažejo života svetle barve, krila pa temne, toda pri vseh je vezana svetla s temno barvo, volneno blago s svilo na en ali drug način, ki dokazuje celoto obleke. Pri letošnji modi vidimo čudovito svetlikajoče blagove in s topimi barvami, ki se prelivajo eno v drugo.

Obleke iz volnenih blagov kombinirane s svilo so zelo modne. Letošnje modne barve so zelena, ki prehaja v sivo ali modro, dalje svetlo siva, modro siva, kombinirano s temno modro barvo. Prava solnčna barva je rudeča, mešana z belim. V splošnem posveča letošnja moda veliko pažnje izbiri barve. Finejši in diskretni modeli so izdelani v enotnem tonu.

Praktične gospe si pomagajo same z modnim listom „Favorit“, ki prinaša vse letošnje novosti z obširnimi razlagami.

Favorit je bogate vsebine in ima priklapljenih 10 krojev. Razpošilja ga tvrdka A. Krisper, Ljubljana Mestni trg.

Za dom!

Za šivilje, krojače, čevljarje itd.
najbolj priporočljiv je

le STOEWER

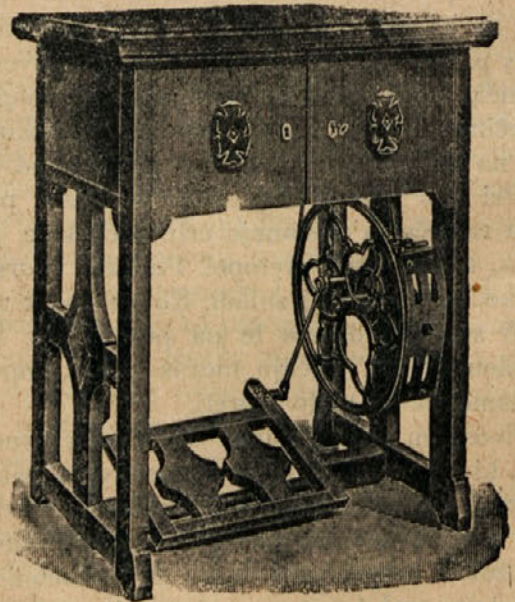
šivalni stroj.

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega reminjansa plošč in dr. e stroj v minuti pripravljen all za vezenje in ravno tako hitro zopet za avadno šivanje.

Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj Stoewer, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga
Ljubljana, Šelenburgova 6./I.

Brezplačen pouk v vezenju, rabi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15-letno jamstvo.

ZA NAŠE MALE

M. Grošljeva:

Pri zobnem zdravniku.

V sredo me je bolel zob, čez noč pa mi je oteklo vse levo lice. Pogledala sem se v zrcalo. Strašen pogled! Spačena sem bila, da nikoli tega. Mesto lica se je ločila napeta, bela žoga, oko se je majceno, komaj vidno pogrezalo v čudno blazino, bolečina pa je popustila in kljuvanje v votlem zobu utihnilo.

„K zdravniku pojdeva,“ reče skrbna mamica, in ker njeni besedi ni bilo upiranja in nepotrebnega mledovanja, sem stala naslednjega dne prvič v zobozdravniški čakalnici.

Pogledam okrog in šlejem čakajoče, dvánajst jih je bilo in majceno dele — še brez zob.

„Mati je je moralo v sili vzeti seboj, da ni ostalo doma brez nadzorstva,“ mi pojasni mamica.

„Hvala bogu, še dolgo ne bom na vrsti,“ si mislim in prijetno ugodje mi prešine ude, kakor pred spovednico, kadar so se urinili nepočakanci pred me.

Pomirjena se razgledam po sobi. Na strani visi poučna slika: mlada, zdrava, cvetoča deklica s snežnobelimi, zdravimi zobmi. „Zdravi zobje, zdrava prebava, zdravo telo,“ čitam pod sliko.

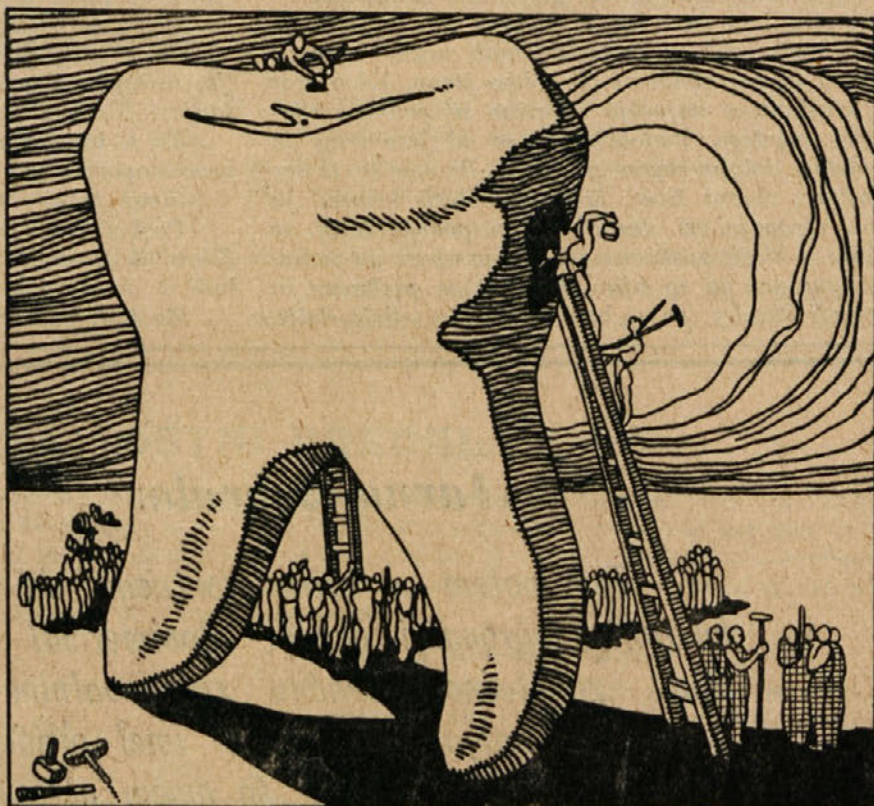
In poleg nje visi druga: iz odprtih ustén zevajo škrbine, gniloba, praznota. „Kako si grda, ogabna,“ vzdihnem pritajeno. „Slabi zobje, slaba prebava, slabo telo,“ čitam počasi.

Ljudje prihajajo in odhajajo. Se nisem na vrsti. Glasno se zasmem ko zagledam v kotu sliko ubovega „kužka“, vsega povitega krog gobčka z rdečo ruto, da mu visita oba zvezana konca daleč preko dolgih ušes.

„Naš Hektor je jedel rad trde kosti, za kazen ga gobček in zobček boli,“ je pripisal hudo-mušnež.

Mati z otrokom nam je pustila ljubljénka v varstvo, zabavala sem ga, se šalila ž njim — in skoro pozabila, da sem v zobozdravnikovi čakalnici.

Ko se zopet zavem, kje sem, mi začne nemirno utripati srce, pred očmi se mi zamegli, mrzel pol me oblije, glava mi omahne na desno.

onesvestim se. Prečuta noč in bojazen sta mi vzeli zavest... Hipoma se mi zazdi, da mi odrenevajo udje in hkrati ves trup. Glava se širi bolj in bolj in postaja ogromen zob, nogi pa njegovi korenini. O joj, meni! Hotela sem upiti, ubežati strašni usodi, toda trda zobovina mi je zabranjevala sleherni gib. Joj, meni! Stene zdravnikove čakalnice se začno razmikati in bežati v nedogledne dalje. Široka puščava se širi krog in krog, pod mano drobni pesek, nad mano težki, hudo-urni oblaki. Daleč na skrajnem obzorju se po-

javijo drobne črne pičice, prihajajo bliže in bliže ter postajajo večje in jasnejše. Dvesto drobnih možičkov, Liliputancev, drabi proti meni, in vsak vleče veliko žago, tretji je oborožen z dletom, svedrom in pilo, pa tudi grablje, lopate, šivanke in klešče nosijo s seboj.

Kaj nameravajo? Kako naj uganem njih zlohotne namene! Obkolijo me od vseh strani, važno šušljajo, stikajo kakor grah drobne glavice in zakriče hkrati: „Bomo ga! Bomo ga!“ Gorje mi, gorje!

Zavpila bi, da bi se razpočil ves zob, toda trda zobovina mi zabranjuje sleherni gib. Liliputanci pristavijo name dve lestvi, se vzpno paroma na zobno krono in sedejo nanjo. „Bomo ga, bomo ga,“ zaori zopet ves zbor. Jezno se jim iskre oči in razburjeni so kot bi navalili na strašnega sovražnika. Pa v vsej puščavi ni nikogar kot jaz, veliki zob. Gorje mi, gorje! Vsi zavihate orodje in prične se. Tolčejo me, žagajo, vrtajo, bodejo, pilijo, da prši zobna sklesnina na vse strani in se zajedajo globoki rovi v zobnino.

Sredi zoba se začne na mah nekaj nemirno gibati in se zaletavati ob zobno steno. Eden seže s kleščami v največjo odprtino in privleče rdečega rogatega hudobca, ki se od jeze trese in opleta z dolgim repom po zobu. „Pa smo te, ti nagajivec, zlobni živec, Metkine bolesti krivec,“ se mu zarogajo vsi. Hudobec jim pokaže jezik, se zvije iz klešč, poskoči z zoba in jo ubere po pesku. Liliputanci pa za njim. Parkrat se prekuene in naredi kozolec, pa se brzo pobere in zdirja dalje.

Ker ga dolgi rep ovira, si ga vrže čez roko, kot modne dame vlečko, kar je zelo smešno. Hop, hop, jo briše dalje, hop, hop, mu slede Liliputanci.

Toda glej novo čudo! Lestev se spremeni na mah v mojo zobno ščetko, ki sem jo rada puščala v nemar. „Metka, Metka,“ pravi ščetka, „beli zobki, lep obraz, pridna bodi, še je čas!“

Ko izpregovori zadnjo besedo, se zrahlja tudi oklep, ščetka omahne in začnem se pretvarjati zopet v deklico.

Stresem se in se zbudim v mamičnem naročju, v zobozdravnikovi čakalnici. — Odleglo mi je. Tedaj se vrata odpro, mati se vrne, zobozdravnik pogleda mene, moj čas je prišel. Toda noge se mi šibe, ko stopam v sobo. Navidez mirno in udano sedem na visoki stol, odprem usta na stežaj in se tresem kot trepetlika.

Prijetno res ni bilo. Šumelo in pelo mi je po ušesih in čudno drdralo in brenčalo. Ostra šivanke se zarije v moj razboleli zob in pila švrka po njem, da odletavajo kot prah drobne mrvice.

Solze mi zalijejo oči, srce mi močno utripuje, zastaja mi sapa, a odgovarjam na vsa vprašanja: „Nič ne boli!“

To je bila plemenita laž, zmaga samega sebe, prvo naporno samozatajevanje.

Stvar je bila kmalu urejena.

Poskočim z visokega sedeža, da skoro padem. Zdravnik in mamica se glasno zasmejeta, jaz pa tudi.

Pa tudi vem zakaj.

Javna zahvala.

Tem potom se čutim dolžnega, da se javno zahvalim zavarovalni družbi „Commercial Union“ Ljubljana, za točno izplačilo zavarovalnine za mojega poginulega konja, dasi ne bi imel pravice za istega zahtevati odškodnino, ker še nisem poravnal prve premije. Družbo usem najtopleje priporočam.

MARENBERG, dne 26. februarja 1927.

Gregor Weihs, Marenberg št. 13.

SMEŠNICE.

RES JE.

A: „Jaz bi svoji ženi nikakor ne dovolil, da nosi pobjo frizuro.“

B: „Saj jo vendar nosi!“

A: „Dà — toda brez mojega dovoljenja!“

A: „Ti hodiš vsak dan na stanovanjski urad in še sedaj nimaš dóma.“

B: „Ga tudi ne rabim, ker se počutim na stanovanjskem uradu, kakor doma.“

Gospod, ki jeclja pride v trafiko: „Prosim eno tra-tra-tra-bu-bu-bu.“

Trafikantinja: „Gospod — trgovina z inštrumenti je takoj tukaj za voglom.“

Dva gospoda sedita v kavarni. Pri vходу se pojavi debela in grda ženska. Eden izmed gospodov se obrne k sosedu in pravi kažoč na grdo žensko: „Poglejte, kakšno strašilo, grdoba ne more biti grša.“

Drugi odgovori v zadregi: „To je moja žena.“

„A tako!?... No potem ste srečen človek. Vi bi morali videti, kakšna je šele moja,“ se izgovarja prvi.

Hčerkica vpraša mamico:

— „Mamica, kedaj pa se mora umreti?“

„Kadar koga Bog pokliče.“

— „Mamica! Kaj ne — kadar bo Tebe Bog klical, pa se boš napravila, kot da ne slišiš...“

Pri trgovcu vpraša dama:

— „Ali je to najnovejši vzorec?“

„Seveda, najnovejši.“

— „In ne izpremeni barve?“

„Kaj še? Že tri mesece je v izložbi, pa je vedno enak.“

Dva francoska ministra stojita na razpotju ob vogalu večje palače. Razgovarjata se. Nedaleč od njih pa stoji dama in ju večkrat prav prijateljsko pogleda. Prvi vpraša drugega:

„— Poznaš li to damo, ki naju tako ogleduje in stoji in stoji, kot bi se ji nikamor ne mudilo.“

„Seveda jo poznam, skoro bi dejal, da jo poznam, ali v resnici jo najmanje poznam; je namreč moja žena.“

NAŠ POŠTNI PREDAL.

Iz vseh krajev Slovenije smo prejeli dopise, ki simpatično pozdravljajo naš list. Eni hvalijo lepo novo obliko, drugi vsebino, tretji praktični del itd. Domači Prijatelj je vzbudil veliko zanimanja. Tudi veliko nasvetov smo prejeli in se vsem zahvaljujemo za dobro voljo. Nasvete bomo uvaževali, kolikor bo to tehnično izvedljivo.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA.

I. K. v R. Slovenske dopisne šole, ki bi v obliki pismenih okrožnic podučevala knjigovodstvo, korespondenco i. dr. v Sloveniji nimamo. Mogoče se obrnete po informacije na Klub Vidovičeve šole v Ljubljani.

F. M. v Š. Potni list dobite pri glavarstvu. Za potovanje v Avstrijo morate poslati potni list na Avstrijski konzulat v Ljubljani, Turjaški trg 2 in za Nemčijo na Nemški konzulat v Zagrebu.

G. H. v P. Odgovor prinesemo prihodnjč.

Stavbna zadr. v M. Berite članek „Gradnja stanovanj“. Glede kreditnih vprašanj se obrnite na Zvezo stavbnih združenj v Ljubljani.

C. K. v Ž. V. Pripovedni material prejeli in bomo, kar je uporabnega, ob priliki priobčili.

Ljudsko varčevanje. Glede zavarovanja opisanega v 1. številki smo prejeli več vprašanj in nam radi pomnkanja prostora ni mogoče vsakemu posamezniku odgovarjati. Združili smo važnejša vprašanja, na katera odgovarjamo:

1. Ali je to zavarovanje ugodno?

V drugih državah smatrajo vprašanje splošnega ljudskega zavarovanja kot eno glavnih vprašanj. Rešitev ugodnega ljudskega zavarovanja so proučevali in še proučujejo filantropi in zavarovalni strokovnjaki. Pravilno bi bilo, da bi izvedle ljudsko starostno zavarovanje države. V industrijskih državah so pričele večje organizacije malih ljudi ustanavljati lastne vzajemne zavarovalnice, ki pa seveda niso mogle konkurirati velikim zavarovalnim družbam. Na pritisk teh organizacij so nekatere večje zavarovalnice popustile pri dobičku in napravile poseben cenen tarif družinskega zavarovanja, ki se vrši z domačimi hranilniki. Organizacije v naprednih državah so se lotile tega družinskega zavarovanja in je to zavarovanje pri vseh slojih, ki so navezani na mezde in mesečne prejemke, hitro našlo odziv. Tekom let se je sistem tega družinskega zavarovanja izpopolnil, tako, da imamo sedaj pri nas zava-

rovanje (ki je popisano v 1. številki) tako preizkušeno, da odgovarja vsakemur. Kar pa je drugje preizkušeno in dokazano kot dobro, se more reči, da je to zavarovanje zelo ugodno. Sicer se pa lahko vsak sam prepriča, če primerja tarife običajnega zavarovanja s tem družinskim zavarovanjem, zato se tudi to zavarovanje z domačimi hranilniki tudi pri nas hitro širi, kar dokazuje, da ljudje uvidevajo, kako je zavarovanje potrebno za vsako družino.

2. Ali je zavarovanje varno, ali ne izgubim svoj denar?

Vse zavarovalnice so varni zavodi, ker imajo točne zakonske predpise, kako je gospodariti in kako nalagati vplačane zavarovalne premije. Običajno se pa večji del zavarovanj pozavaruje pri pozavarovalnih družbah, tako, da je polom kake zavarovalnice nemogoč. Poleg pravnega gospodarstva pa imajo družbe ogromne jamstvene rezerve, tako n. pr. spada „Zora“, ki vrši družinska zavarovanja v koncern evropskih zavarovalnic, ki imajo nad 13 milijard dinarjev jamstva.

Tvrdba Al'menta d. z o. z. Ljubljana, Zg. Šiška 17, obvešča, da ne more odgovarjati posameznim rešilcem križanke v 1. številki. Dosedaj je prejela 1232 rešitev, toda med njimi samo nekaj pravih in se vsled tega razpis podaljša.

3. Kaj se zgodi v vplačanimi prispevki, če preneham plačevati?

Vsak zavarovanec more zavarovalno listino po treh letih spremeniti v **premlje prosto** polico z zmanjšano zavarovalno svoto in tako zavarovanec po treh letih ne more ničesar izgubiti. Lahko pa tudi polico proda družbi.

4. Kaj se zgodi če postanem brezposeln in brez sredstev?

Ako premijo nekaj mesecev ne plačate, polica še ne zapade, če jo tekom šestih mesecev obnovite. Če ste pa že tri leta zavarovani, dobite pa na polico pri zavarovalnici posojilo.

5. Kaj se zgodi, če se valuta spremeni in plače zmanjšajo?

Isto kar se je zgodilo v drugih državah. Kadar dobimo zlato valuto, ne boste plačevali 60 Din, ampak v zlatu 6 ali 7 Din, kolikor bo takrat vreden naš papirnat denar. Sicer pa lahko zavarovalnino znižate.

Glede podrobnih vprašanj se pa obrnite direktno na Spl. zavarovalno zadrugo, Ljubljana, Sv. Petra c. 24.

Vse naše naročnike prosimo, da nam sporoče imena znancev, da jim pošljemo naš list. Obenem prosimo za poravnavo naročnine.

**DIŠAVE
PROJA**

Zapomni si, da uporabljaj samo dišave z znamko „PROJA“, ki so zajamčeno prijetne, dobre in čiste.

MALI OGLASI.

Cena malim oglasom Din 1.— za besedo. Najmanjši oglas 10.— Din. Za vsa vprašanja in pošiljanje ponudb je treba priložiti 2.— Din v znamkah.

„POSEST“ Realitetna pisarna, družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 4, prodaja:

Hišo, enonadstropno, 9 sob, več kuhinj, dvorišče, velik vrt, 25 minut od centra Ljubljane, Din 85.000.—

Vilo, novozidano, enonadstropno, komfortno, 11 stanovanjskih prostorov, 800 m² vrta, 12 minut od centra, Din 290.000.—. Letni donos Din 50.000.—.

Hišo, enonadstropno, 4 stanovanja, lokal, v Ljubljani, pri sv. Jakobu, Din 95.000.—.

Hišo, visokopritlično, novozidano, 6 stanovanjskih prostorov, vrt, Rožna dolina, Din 116.000.—.

Gostilno in kavarno, lepa hiša, gospodarska poslopja, 8 oračev posestva, industrijski trg ob železnici, Din 125.000.—.

Enonadstropno hišo, izvrstna vpeljana pekarija, trgovski lokal, veliko stanovanje, trg ob železnici, posebej oral zemljišča, Din 130.000.—

Hotel, dvonadstropen, 4 gostilniški prostori, 16 stanovanjskih sob, in za tužce, vse opremljeno, tik kolo-dvora industrijskega kraja, Din 280.000.—.

Poleg tega večje število stanovanjskih, trgovskih, gostilniških objektov v Ljubljani, na deželi, kmečka, graščinska posestva, industrije, ter sledeča stavbišča:

6 parcel Dunajska cesta, po Din 25.— in 30.—.

Parcela 1000 m² za Bežigradom za Din 25.—.

Parcelo 800 in 1300 m² pri Vrtači po Din 45.—.

Več parcel pod Rožnikom, po Din 32.—.

Parcele 600 in 800 m² pri Tobačni tovarni po Din 30.—.

Parcele 500—100 m² v Trnovem po Din 12.— do 30.—.

Kadar rabite pis. potrebščine (trakove za pis. stroje, karbon papir, role za reg. blagajne, hekt. zvitke i. t. d.) se obrnite vedno na L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6/I, ki je znan po svoji solidni postrežbi.

Trboveljski premog in drva dobite najceneje pri Produkciji, Ljubljana Tržaška c. 26.

Na prodaj je rabljen motocikel marke Puch, enocilindrski. Zelo ekonomičen. Popolnoma v redu. Cena Din 3600.—. Vprašanja na upravo lista pod šifro „Motor“.

Kupi se omara ali stelaža, visoka ca 2 m, široka 2—2.5 m za registraturo. Ponudbe na upravo lista pod „Nujno 196“.

Kupim garnituro vrtnih stolov (pletelih). Ponudbe na upravo lista pod „Vrt 197“.

SLUŽBE DOBE:

Iščemo revizorja in akviziterja za vse večje kraje Slovenije. Posel lahek, dober zaslužek. Ponudbe na upravo.

Zavarovalnica išče dobre zastopnike za Ljubljano, Maribor, Celje in druga podeželska mesta. Ponudbe na upravo lista pod „Dober zaslužek“.

Sprejme se kavcije zmožen inkasant. Ponudbe na upravo lista.

»STAN IN DOM«

sprejema nove člane.

Delež Din 250.—. Pristopnina Din 50.—.

Pojasnila in brošure „Namen Stan in Doma“ razpošilja tajništvo stavbne in kreditne zadruga „Stan in Dom“ Ljubljana, Tržaška c. 26.

Franc Fujan
 krovski mojster
 Ljubljana, Galjevica št. 9

se priporoča
 za vsa krovska
 dela, ki jih izvrši
 strokovno in solidno.

Podružnica:
CELJE, LAVA št. 21.

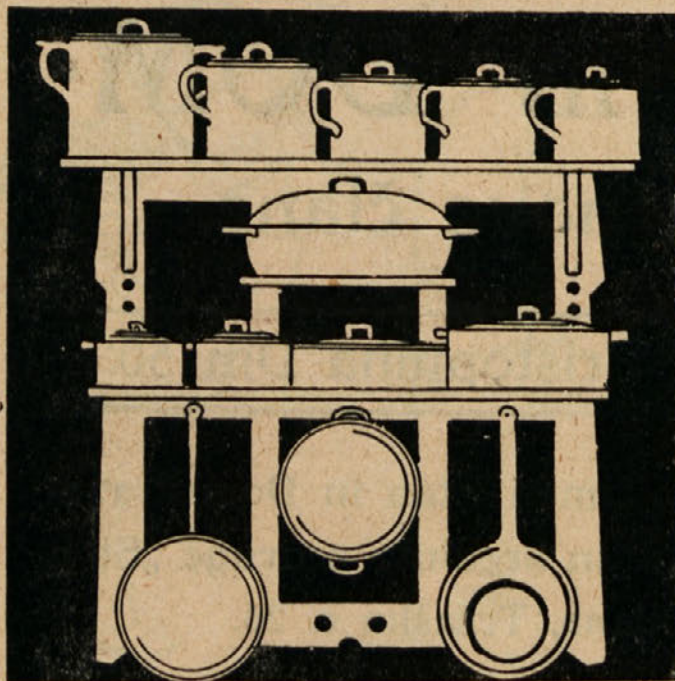
LOVRO PIČMAN
 STAVBENO IN GALANTERIJSKO
 KLEPARSTVO

KRITJE LESNOCEMENTNIH
STREH - PREVZEMAJO SE
VSA V TO STROKO SPA-
DAJOČA DELA - KONCESI-
JONIRANO VODOVODNO
INŠTALACIJSKO PODJETJE
- IZVRŠEVANJE VSAKO-
VRSTNIH TOPLIH KOPAL-
NIH NAPRAV - NAPELJAVA
STRELOVODOV.

TELEFON ŠT. 911

LJUBLJANA, Streliška ul. 29

„JUGOMETALIJA“ D. Z O. Z.
LJUBLJANA.

Izdeluje vse vrste
pločevinaste izdelke,
 specijalno
kuhinjsko posodo
 iz bakra in bakroaluminija.

Zahtevajte ponudbe in videli
 boste, da so cene nad vse
 konkurenčne in izvršba so-
 lidna.

K bližnji spomladanski sezoni in Veliki noči je prispel velik izbor

raznih parfumov

in drugih

toaletnih potrebščin.

Priporočamo se športnikom za nakup

foto potrebščin.

Velika izbira

foto - aparatov

po nizkih cenah.

„ADRIA“ DROGERIJA

LJUBLJANA, Šelenburgova ul.

Štampilje

vseh vrst solidno
izdeluje

Vse
potrebščine

GRAVERSKI ZAVOD
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 13

Senzacija! Senzacija!

TIP - TOP

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 5

Avtomatično likanje in snaženje
vseh ženskih in moških oblek

v 10. minutah.

Vse Vas stane samo 20 Din.
Pridite da se prepričate!

**Splošno
kreditno društvo**

v Ljubljani

Aleksandrova cesta 5

Ustanovljeno leta 1898

Sprejema

hranilne vloge na knjižice, tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Posojuje

na menice, zastavna pisma in lombard po ugodni obrestni meri. Delež znaša Din 50; obveza tudi Din 50.

**Splošno kreditno društvo
v Ljubljani**

je blagodejna in pravzaprav dobrotvorna ustanova. Veliko tisoč potrebnim familijam je priskočilo v času zadrege na pomoč. Zato je nalaganje hranilnih vlog v **Splošno kreditno društvo** pomoč potrebnim

**V našem listu navedene tvrdke so priznane kot solidne,
vsled česar jih priporočamo.**

Produktivna zadruga

Ljubljanskih mizarjev

prevzema vsakršna
stavbena in pohi-
štvena mizarska de-
la ter jih izvršuje
točno, solidno in
po jako zmernih
cenah.

Tovarna je na
Glincah št. 221 pri Ljubljani.

Račun pri Poštni hranilnici 13.997. Telefon 410

**KONCESIJONIRANO ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE**

IVAN MIHELČIČ

LJUBLJANA, LEPI POT 12, MIRJE

izvršuje najcenejše
električne hišne in-
stalacije s prvovrst-
nim predpisnim bla-
gom, in za katere
naprave jamči.

Zaloga električnega inštalacijskega
blaga, žarnic, električnih likalnikov
in kuhalnikov, svetilk i. t. d. po
najnižjih cenah

Sprejemajo se vsa tozadevna popravila.

IV. BRUNČIČ

&

FR. REBERNIK

**Stavbena in pohištvena
pleskarja in ličarja.**

LJUBLJANA, KOTNIKOVA UL.

Se priperoča za vsa v to
stroko spadajoča dela.

Cene zmerne. Priznano solidno
delo. — Jamstvo po dogovoru.

Boj hišni vlagi!

Vlaga v hiši izpodkopuje zdravje njenih
prebivalcev in ugonablja trajnost in vred-
nost poslopja.

Uporabljajte „Watproof“

pri zidanju novih hiš in poslužujte se ga
za izsušitev vlažnih prostorov v starih
zgradbah!

„Watproof“ dela čudeže!

V zalogi ga ima in navodila za njega vporabo daje:

**Ljubljanska komercialna družba
Ljubljana, Bleiweisova c. 18.**

Tam se dobi tudi „Mikrosol“, najboljšo sredstvo
za preprečitev in ugonobitev hišne gobe, **katran,**
karbolinej, izolacijska in strešna lepenka, gips
in druge stavbene potrebščine. Prevzemamo tudi
izvrševanje **asfaltnih del in pokladanje ksilolitnih
podov.**